

L'ús de la iniciativa privada a l'administració municipal: segles XIX-XXI

Glòria Gimeno Vázquez
Arxiu Municipal de Caldes de Montbui

1. Introducció

Tothom sap que l'Administració en general, i per tant també la municipal, s'ha d'ajustar a una sèrie de normes, derivades del dret públic, que li permetin exercir les seves funcions. Això no obstant, en determinats casos ha de recórrer a l'àmbit privat per poder-les executar. Quan la funció pública no disposa de totes les eines indispensables per poder efectuar projectes que considera essencials pel bé de l'administrat, el dret administratiu li ofereix la possibilitat d'apel·lar a la iniciativa privada a través de la contractació. Es produeix, d'aquesta manera, una cohabitació entre el dret públic i el dret privat (no s'ha d'oblidar que el contracte prové del dret privat)¹.

És important apercebre's, que si bé a la contractació civil les parts contractants poden subscriure les clàusules que desitgin i de la forma que vulguin, sempre que no siguin contràries a la llei, la contractació administrativa està marcada per una sèrie de normes en el procediment que impedeixen la llibertat de clàusules i de forma anteriorment esmentades.

El Dret administratiu s'encarrega, doncs, de donar les pautes necessàries perquè l'Administració pugui portar a terme només aquells contractes per als quals està legalment habilitada. La llibertat de moviments que es dona en els contractes civils és molt més restrictiva quan un dels subjectes del contracte és l'Administració, que està supeditada en tot moment al compromís, inherent a la seva pròpia existència com a tal, d'actuar en nom de l'interès públic. D'altra banda, aquest gir del Dret administratiu permet a l'Administració no perdre la seva facultat decisòria i preeminent quan actua com una de les parts del contracte, i s'estableix, en qualsevol cas, una relació de poders de la qual resulta, en tot moment, privilegiada.

El Dret administratiu marca, a través de la seva normativa, els procediments a seguir, en cada moment, per poder portar a terme l'objectiu de l'Administració: la contractació. D'aquests procediments se'n deriven

tot una sèrie d'actes administratius específics i pautats, que, tenint com a objecte final la formalització i realització del contracte, van conformant l'expedient de contractació.

En un inici la singularitat dels contractes administratius², respecte dels privats, rau en la jurisdicció a la qual estan sotmesos: mentre que els primers queden adscrits a la jurisdicció contenciosa administrativa, els segons segueixen la via de la jurisdicció ordinària. Així doncs, durant el segle XIX l'única peculiaritat dels contractes administratius és de caràcter jurisdiccional, i no afecta ni la seva naturalesa ni la seva regulació de fons, que continuen essent comunes amb les qüestions civils.

Per tant, en un primer moment la línia divisòria que separa la contractació administrativa de la contractació privada és tan fina que en alguns casos resulta quasi imperceptible. No és fins a principis del segle XX que la singularitat dels contractes administratius s'entén en el sentit de la desigualtat en què es troben les parts davant d'aquest tipus de contractes. A diferència dels contractes civils, en els quals els contractants es troben en un pla d'igualtat, en els contractes administratius aquesta igualtat es trenca, ja que una de les parts, l'Administració, representa l'interès general, el servei públic, i l'altra l'interès particular, és a dir, el seu propi interès. Malgrat aquesta desigualtat, fins ben entrat el segle XX els legisladors no fan l'esforç de definir i separar aquests dos tipus de contractació en els textos legals. S'ha de dir però que, la polèmica al voltant d'aquesta definició continua vigent encara avui en dia.

En el present article es pretén fer una aproximació a l'ús de la contractació administrativa per part dels Ajuntaments des del segle XIX fins a l'actualitat³. Per fer aquest acostament s'ha dividit el text en dos apartats. En el primer, més teòric, s'exposa l'evolució de la legislació en matèria de *contractació administrativa local* en el període citat. En el segon, eminentment pràctic, es mostra la documentació que contenen els expedients de contractació d'acord amb la normativa que és d'aplicació en cada moment. Finalment, s'introdueix un apèndix legislatiu i un quadre resum en el que es veu reflectida l'evolució de la contractació administrativa en el marc temporal que abraça aquest article.

2. Evolució legislativa de la contractació administrativa

Per trobar els inicis de la contractació administrativa, s'ha d'esperar a l'època en què es promulga la Constitució de 1845, a la qual segueixen tota una sèrie de lleis de caràcter administratiu i econòmic de vital importància, a destacar la llei municipal del mateix any, la reforma fiscal de Mon (1845) que assenta les bases del sistema fiscal posterior, la reforma educativa de Gil de Zárate (1845) i una certa regularització del cos de funcionaris decretada per Bravo Murillo.

En aquest moment sorgeix també la primera regulació que es refereix a la contractació administrativa com un dels vehicles de què disposa l'Administració pública per realitzar les obres públiques. El 10 d'octubre de 1845, s'aprova la Instrucció per promoure i executar les obres públiques, sancionada per regular les obres de camins, canals de navegació, de reg i desguàs, ports de mar, fars i dessecació de llacunes i terrenys pantanosos. Aquesta Instrucció estableix que les obres poden ser realitzades per empreses, mitjançant contractació, fet que es considera preferible, o per l'Administració (articles 5, 6, 13, 14 i 15). La figura escollida per dur a terme la contractació és la subhasta. Per primera vegada, s'indica clarament la possibilitat de l'Administració de recórrer a la iniciativa privada per a la realització d'alguna de les seves atribucions. S'està parlant, però, de la contractació com a element subsidiari incorporat en un text legal no dedicat exclusivament a aquest tema.

2.1. Cap a una definició del procediment en matèria de contractació administrativa

El Reial Decret de 27 de febrer de 1852 és el primer text legal dedicat exclusivament a la contractació administrativa realitzada per l'Estat, les Diputacions provincials i els Ajuntaments, per executar una obra pública, o prestar algun servei públic⁴. L'Administració ja ha fet ús de la iniciativa privada amb anterioritat a la promulgació d'aquest Reial Decret, per tant la principal aportació d'aquest rau en la importància de regular el sistema de contractació administrativa.

El Reial Decret de 1852 s'assenta sobre les bases de la subhasta pública i la proposta mitjançant plec tancat per als contractes administratius. El sistema de plecs tancats facilita l'adjudicació al millor postor; si els licitadors ignoren les propostes de la resta de participants, calculen la millor oferta que poden fer, fan propostes reals i l'Administració pot aconseguir contractes avantatjosos adjudicant-los al millor postor⁵. Es preveu un sol tipus de contracte, independentment de la finalitat amb la qual es faci, ja sigui per a contractació de serveis o d'obres públiques, però amb dues fórmules diferenciades de consecució, una a través de la subhasta i l'altra per adjudicació directa.

A partir d'aquest moment, els contractes estan subjectes a formalismes especials. Per tant, les conseqüències que es puguin derivar del seu compliment, rescissió i efectes, les han de resoldre els tribunals contenciosos administratius i no la jurisdicció ordinària. Aquest Reial Decret, volent ser un instrument per garantir una més gran transparència en el procés de la contractació administrativa, remarca especialment els apartats de la publicitat i de les multes o sancions imputables per incompliment de contracte, però deixa suspeses diverses qüestions referents al procediment d'execució. Per tal de pal·liar les deficiències de procediment que presenta, s'aprova la Reial Ordre de 19 de març de 1852 con-

juntament amb la Instrucció de 18 de març, per a la celebració de la subhasta de serveis i d'obres públiques dependents de la Direcció General del ram. La Instrucció portarà els models d'anunci, cartell i proposta adjunts, sens perjudici que l'Administració pugui estendre els seus propis documents si no pot aplicar els models, sempre que s'ajustin al que sanciona el Reial Decret esmentat. La Reial Ordre consta de tres articles, dos dels quals fan referència als municipis. Finalment, s'aprova la Reial Ordre de 4 de novembre de 1852, que assenyala les èpoques de pagament d'obres i serveis⁶.

En aquest període, la dependència de l'Administració municipal respecte dels organismes supramunicipals és gran. Si bé les adjudicacions s'han d'efectuar davant dels Ajuntaments, el resultat s'ha de notificar al governador de la província perquè les aprovi, si escau, o perquè les faci arribar a l'autoritat superior, és a dir, al Govern.

2.2. La primera normativa genèrica en matèria de contractació administrativa als ens locals

El Reial Decret de 27 de febrer de 1852, vigent en contractació administrativa en aquell moment, ja preveu l'aplicació de les seves disposicions als contractes celebrats pels Ajuntaments, a partir del desenvolupament de reglaments. La manca d'aquests reglaments fa que el sistema general de contractació adoptat per les corporacions municipals sigui del tot lliure i desvinculat de la normativa d'aplicació general a l'Estat. En realitat, tot i les bones intencions del text de 1852, els Ajuntaments no regulen veritablement les seves contractacions fins a la promulgació del Reial Decret de 4 de gener de 1883. És la primera disposició encaminada a regular la contractació administrativa, d'una forma genèrica, exclusivament a les Diputacions provincials i als Ajuntaments. En realitat, amb aquest nou Reial Decret es vol pal·liar l'anarquia imperant en matèria de contractació administrativa local, mitjançant, entre d'altres coses, la simplificació del procediment de la subhasta per als contractes de poca quantia.

El Reial Decret de 1883 estipula que tots els contractes que celebrin els Ajuntaments per a tota classe de serveis, obres, compres, vendes, i arrendaments, i en general tots aquells que suposin una despesa o un ingrés en els seus fons, es realitzin per adjudicació, després d'una subhasta pública (tret de les excepcions previstes a l'article 36). A partir d'aquest moment, els Ajuntaments tenen la potestat de formar els projectes, els plec de condicions facultatives i econòmiques, i els pressupostos d'aquestes obres i serveis, i fixen el preu tipus de sortida per a la subhasta. Probablement, per primera vegada es dota l'administració municipal de les facultats que li corresponen per contractar, cosa que reforça la descentralització de les seves actuacions.

2.3. La contractació administrativa municipal al primer quart del segle XX

Durant el primer quart del segle xx se succeeixen tota una sèrie de textos legals encaminats a la millor definició de la contractació administrativa en l'àmbit municipal. En general, la normativa que de forma successiva es va dictant està dirigida a la reforma d'alguna de les qüestions plantejades en textos anteriors de la matèria que ens ocupa. Aquesta dispersió dogmàtica es veu recollida bàsicament, de l'any 1900 al 1923, en tres Instruccions per a la Contractació dels serveis provincials i municipals⁷, formulades amb la voluntat d'aplegar tots els canvis normatius sorgits en el període de temps transcorregut de l'una a l'altra. L'anàlisi d'aquestes tres instruccions porta, per tant, a la concepció global de la contractació administrativa municipal del primer quart del segle xx, que si bé va sofrint lleugeres modificacions, substancialment és bastant uniforme.

El Reial Decret de 26 d'abril de 1900 representa bàsicament una reforma de l'anterior, i la seva adequació a la Llei municipal⁸, però també la implantació de nous preceptes. Aquests són primordialment dos: l'elevació de l'import per a la realització de subhastes dobles i simultànies⁹, i la introducció del sistema de concurs. Possiblement la novetat més important és precisament l'establiment del concurs; a partir d'aquest moment la subhasta —a banda de la contractació directa— deixa de ser l'única alternativa de què disposa l'administració local per contractar. El sistema de concurs s'instaura per als casos en què la subhasta no es pot realitzar, ja sigui per la naturalesa de l'objecte del contracte, o bé per la finalitat amb què el contracte es vol efectuar. L'àmbit d'aplicació del concurs queda, doncs, acotat exclusivament als contractes d'arrendament i adquisició de béns immobles, i a les adquisicions i lloguers de béns mobles. La Instrucció de 1900 assenyala, també com a novetat, l'especialitat dels contractes per a l'enllumenat i la neteja públiques, perquè es consideren dos àmbits en els quals intervé tant l'interès municipal com el general. I s'estableix la regulació de les faltes de compliment de contracte de forma específica, per tal que aquests serveis puguin quedar sempre coberts.

En realitat, la Instrucció de 26 d'abril de 1900 recull molts dels preceptes continguts en el Reial Decret de 4 de gener de 1883, que és, com s'ha esmentat anteriorment, la primera disposició que s'ocuparà de forma convenient de la contractació administrativa en els ens locals. Posteriorment es van dictant tot una sèrie de disposicions reformadores o complementàries de la Instrucció de 1900, com el Reial Decret de 19 de febrer de 1901, els Reials Decrets de 12 de juliol i 23 de desembre de 1902, les Reials Ordres de 25 de juny, 27 de febrer i 14 d'abril de 1904, i el Reial Decret de 24 de novembre de 1904. Finalment, el 24 de gener de 1905 per Reial Decret s'aprova una nova Instrucció que uneix en un sol cos de doctrina tots els preceptes i regles compresos en els diferents

cossos legals esmentats, i que és, en realitat, una recopilació de tot el que s'ha establert de forma separada fins aquest moment.

Pel que fa a les variacions que la Instrucció de 1905 comporta, cal dir que unes serveixen per enfortir els preceptes que la mateixa Instrucció conté. I les altres signifiquen la introducció de petits detalls, destinats a donar més garanties per a la seguretat dels plecs presentats a les subhastes, i a fixar d'una forma més clara els recursos que són procedents en cada cas.

Possiblement, però, les variacions més importants del text són només dues. La primera, la prohibició de prorrogar els contractes més enllà de la seva data d'acabament, obeeix a la necessitat d'evitar que els interessos particulars puguin fer trontollar el principi fonamental que basa la contractació administrativa en l'adjudicació pública. La segona, que rebaixa el preu per a la celebració de la subhasta doble o simultània, es fonamenta en la creença que una part dels contractes que no ha pogut revisar la Direcció General d'Administració fins aquell moment contenen defectes de gran importància que porten intrínsecs problemes capaços de malmetre els interessos generals.

Però els canvis en la normativa continuen, i el 22 de maig de 1923, mitjançant Reial Decret, s'aprova una nova Instrucció¹⁰, que adapta el seu articulat a les reformes decretades des que es dicta la Instrucció de 1905. Reformes com les que incorporen el Reglament de 23 de febrer de 1908, que explicita que els contractes s'han de celebrar d'acord amb el que disposa la Llei de 14 de febrer de 1907, de Protecció a la indústria nacional, i els Reials Decrets de 15 de novembre de 1909 i 9 de maig de 1911, sobre descentralització per als casos de dobles i simultànies. D'altra banda, s'adapten a la Llei de Comptabilitat aplicable a províncies i municipis alguns dels preceptes de la nova Instrucció¹¹.

Fins a la Instrucció de 1923, les disposicions dictades en matèria de contractació administrativa per l'Administració general de l'Estat s'aplicaven de forma supletòria en els contractes municipals, quan no contradieien les disposicions de les Instruccions anteriors¹². A partir d'aquest moment, la normativa Estatal adquireix més pes, i és aplicable en tot el que no s'ha previst a la Instrucció de 1923. Per contra, les disposicions d'aquestes no s'apliquen als contractes que es regeixen per lleis especials, encara que s'exigeixi el tràmit de la subhasta o del concurs.

En resum, les disposicions que es desprenen de les Instruccions d'aquest període s'apliquen per a la contractació dels serveis provincials i municipals. És a dir, en els contractes que realitzen aquestes administracions, per a tota classe de serveis, obres, vendes i arrendaments, i en general, tots els que produeixin una despesa, o un ingrés als seus fons. Els contractes s'han de celebrar mitjançant adjudicació pública, utilitzant generalment el sistema de la subhasta, que s'esdevé a través de la licitació per mitjà de plecs de propostes tancats, que s'han d'ajustar sempre al model prescrit per l'Ajuntament. No obstant, s'exceptuen de la licitació mitjançant el sistema de subhasta els contractes que s'han de

celebrar per mitjà de concurs públic, o per adjudicació directa¹³. En aquest sentit, la Instrucció de 1923 estipula que no es pot fer la pròrroga d'un contracte administratiu d'arrendament si no es basa en l'adjudicació pública, ja que, en aquest cas, es tracta de la creació d'un nou estat de dret, i no la continuació del règim establert.

2.4. La contractació administrativa municipal a l'època de Primo de Rivera

El 2 de juliol de 1924 s'aprova, mitjançant Reial Decret, el Reglament per a la contractació de les obres i serveis a càrrec de les entitats municipals. Fins aquest moment, les Instruccions que s'havien anat dictant en matèria de contractació administrativa englobaven tant l'administració municipal com la provincial, i estableixen en els seus articles la distinció entre el comportament que havia de tenir l'una o l'altra davant de la mateixa situació¹⁴. És, doncs, la primera vegada que es promulga una normativa de contractació administrativa exclusivament aplicable a l'Administració municipal.

És curiós observar com a l'article primer del Reglament, publicat a la *Gaceta* de Madrid el 4 de juliol, es diu textualment, i en referència al mateix Reglament:

"para la contratación de las obras públicas y servicios municipales (...), las entidades municipales se atenderán a lo que se dispone en el presente capítulo".

Que aquest primer article parli del "*presente capítulo*", per referir-se al Reglament, no és el resultat d'un error tipogràfic. De fet, en un primer moment, el Govern pretén dictar un sol Reglament per a l'aplicació de l'Estatut Municipal. Per tant, el Reglament de contractació de 1924, és en realitat un dels capítols destinats al Reglament d'aplicació de l'Estatut¹⁵. Probablement, la complexitat i heterogeneïtat de les matèries regulades per l'Estatut Municipal porten els legisladors a ireglamentar-les per separat, abandonant la idea inicial del Govern.

En aquest sentit, el Reglament de 1924 fa constants referències a l'Estatut Municipal del mateix any, al qual s'ha de recórrer per completar parts del procediment administratiu, que apareixen implícites en el segon dels textos citats. S'ha de tenir en compte també, especialment per als casos de l'adjudicació del contracte pel sistema de concurs, la Llei d'Administració i Comptabilitat de la Hisenda Pública, d'1 de juliol de 1911. Per a les qüestions de competències dels òrgans decisoris municipals, s'ha de recórrer necessàriament al Reglament d'organització i funcionament dels Ajuntaments, de 9 de juliol de 1924, aprovat pel Reial Decret de 10 de juliol del mateix any¹⁶.

El Reglament de contractació de 1924 introdueix importants reformes en el procediment, malgrat respectar els principis fonamentals, referents a la licitació, que es desprenen de la legislació anterior.

Les reformes van encaminades, en certa mesura, a facilitar la llibertat de moviments als Ajuntaments de més de 100.000 habitants per a la contractació per gestió directa. D'altres intenten tallar d'arrel els favoritismes, i els vicis derivats de les subhastes per sistema de presentació de plecs durant la primera mitja hora de l'acte¹⁷.

Possiblement, però, un dels canvis més importants que introdueix el Reglament de contractació de 1924 és l'increment de la capacitat decisòria de l'administració municipal que d'aquest text es desprèn. Sobretot en relació amb la llibertat d'actuació dels ens locals en matèria d'establiment de terminis en diferents parts del procediment de contractació. D'altra banda, desapareix la figura de la subhasta doble i simultània, cosa que agilita el procediment, i incrementa novament el poder decisorí de l'administració local. Finalment, s'incorpora el procediment a seguir per a l'adjudicació de l'explotació de serveis municipalitzats¹⁸.

2.5. Les reformes de la II República

Tradicionalment s'ha concebut la II República com una època de canvis a tots els nivells. Això no obstant la contractació administrativa està marcada per un cert continuisme del marc legislatiu, que es veu afectat solament per petites modificacions de la normativa vigent.

En aquest sentit, es poden dividir els esmentats canvis en tres blocs en funció de la norma que modifiquin o complementin. En primer lloc hi ha el Reglament de contractació municipal de 2 de juliol de 1924, que es veu afectat pel Decret de 19 de maig de 1932, que autoritza els Ajuntaments a admetre els plecs de propostes en dues o més oficines del terme municipal, i per l'Ordre de 22 de gener de 1934, segons la qual els Ajuntaments i les Diputacions poden admetre com a fiances les Cèdules de Crèdit Local. En segon lloc, la Llei de 14 de febrer de 1907, de Protecció a la producció nacional, i el Reglament per a la seva aplicació, de 26 de juliol de 1917, recobren en aquest moment importància a través de l'acord de la Direcció General d'Indústria de 2 d'agost de 1932, sobre compliment de la Llei, i del Decret de 4 de juny i l'Ordre de 31 d'octubre de 1935 que actuen en el mateix sentit. Finalment, el tercer bloc normatiu afecta la Llei de Comptabilitat d'1 de juliol de 1911, modificant parcialment o substancial algun dels seus articles. A destacar l'Ordre de 3 de març de 1933, l'Ordre C de 15 de març de 1933, la Llei de 12 de juliol de 1933 i la Circular de 6 de novembre de 1933. La primera recordant la necessitat de l'Administració d'inspirar-se en el criteri de la publicitat ja present a la Llei de Comptabilitat. La segona i la tercera ampliant els criteris d'excepcionalitat de celebració de concurs o subhasta, i la circular marcant l'obligatorietat de trametre al Tribunal de

Comptes de la República els contractes i expedients quan ho exigeixi la llei.

2.6. Les bases de la contractació durant la dictadura franquista

El règim franquista va desenvolupant tot un teixit normatiu que afecta plenament el funcionament dels municipis. El 17 de juliol de 1945 s'aprova la Llei de Bases de Règim local i el 16 de desembre de 1950, per Decret, la Llei de Règim local que està en vigor durant gran part de la dictadura franquista. En aquesta Llei es preveu el desenvolupament reglamentari de cada una de les normes que hi apareixen. En aquest sentit, el 7 de juny de 1952 es publica al Butlletí Oficial de l'Estat, el Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les corporacions locals, en el qual s'estipula també el procediment i la forma per contractar que ha de seguir l'Administració local. Finalment, per continuar el desenvolupament normatiu sobre contractació, el 9 de gener de 1953, mitjançant Decret, s'aprova el Reglament de Contractació de les Corporacions locals. No obstant, a partir d'aquest moment el complex món de la contractació administrativa a l'Administració municipal es va transformar, i s'ha d'anar més enllà per completar-lo. Aquest fet ja es pot intuir fixant-se en la disposició addicional segona del Reglament de contractes de 1953, que declara subsidiàries a aquest les disposicions aplicables a l'Administració general de l'Estat, i per defecte, els preceptes pertinents del Dret privat.

Una de les diverses aportacions d'aquest període és la definició més precisa de les garanties que han de constituir tant els licitadors com l'adjudicatari del contracte. Així com l'enorme importància que adquireix el plec de condicions, que esdevé, en realitat, la pròpia Llei del contracte¹⁹. Possiblement però, la principal innovació és l'establiment de tres formes, o sistemes, de licitació. Així doncs, a les ja conegudes fórmules de la subhasta i del concurs, s'hi afegeix ara la del concurs-subhasta, que com el seu nom indica obeeix a la realització dels dos procediments en un de sol.

La legislació franquista identifica clarament quin és l'òrgan decisor al qual correspon l'aprovació del procés. El Ple de l'Ajuntament és l'encarregat d'aprovar els plecs de condicions facultatives, econòmiques i administratives que serveixen de base per contractar i concedir obres i serveis, exceptuant-ne els casos en què aquesta competència correspon a la Comissió Municipal Permanent. En aquest sentit, concerneix a la Comissió Municipal Permanent la contractació i concessió d'obres i serveis quan la seva durada no sigui superior a un any, o quan els contractes no exigeixin crèdits superiors als consignats en el pressupost ordinari, previ informe tècnic justificatiu. Són competència exclusiva de la Comissió Municipal Permanent la resolució dels incidents que puguin sorgir durant la vigència del contracte.

El 1977 el Reial Decret 3046 modifica alguns dels preceptes del Reglament de 1953, en deroga d'altres i tendeix a dirigir la contractació local envers les disposicions de la Llei de Contractes de l'Estat de 1965²⁰. Així doncs, el Reial Decret 3046/1977, de 6 d'octubre, aprova l'articulació parcial de la Llei de bases de l'Estatut de règim local (Llei 41/1975), i el seu capítol III, articles 108 a 124, està destinat a la contractació local. En aquest sentit, el Reial Decret de 1977 actua de dues formes diferents: per una banda introdueix en el món local amb funció supletòria certes normes (article 110), que funcionaran com a complement de les disposicions del Reglament de 1953 (un exemple n'és la possibilitat d'admetre com a garantia els avals bancaris). D'altra banda, les disposicions que es deriven de la resta d'articles són d'aplicació directa al Reglament de 1953, i en deroguen alguns dels punts més importants²¹.

Lluny d'esdevenir una normativa efímera, el Reglament de contractació de 1953 marca durant un espai de temps considerable la normativa a seguir en matèria de contractació a l'Administració local. De fet, no és fins a la promulgació de la Llei 13/1995, de 18 de maig, de Contractes de les Administracions Públiques, que s'esdevé una veritable transformació en la legislació contractual que afecta també la contractació local.

2.7. Envers la unificació de la contractació a les Administracions Públiques

Si bé és certa l'especificitat en matèria de contractació administrativa de l'administració local, a partir de la promulgació d'una normativa concreta s'ha vist sempre afectada, de forma més o menys directa, per les disposicions dictades amb caràcter general per a l'Administració General de l'Estat. Aquest fet es veu especialment reforçat a partir de la promulgació del Reial Decret Legislatiu 931/1986, de 2 de maig, que a part de reformar alguns articles, i afegir-ne d'altres, a la Llei de Contractes de l'Estat de 1965, fa extensiva la seva aplicació a totes les Administracions Públiques, incloent-hi, per tant, la municipal. De fet, veient l'evolució de la normativa aplicable a la contractació administrativa, es pot preveure que, tard o d'hora, els legisladors optin per la promulgació d'un text legal que reculli el procediment a seguir en el conjunt de les Administracions Públiques. S'ha de tenir en compte, no obstant, que la generalització de l'aplicació de la Llei de Contractes de l'Estat de 1965 a totes les Administracions prové també en aquest moment, tant de l'acomodació al que preveu la Constitució de 1978 en matèria de contractació com de l'adequació de la normativa als dictats de la Comunitat Europea. Aquest criteri generalitzador també es fa servir per a la reforma del Reglament de Contractació de l'Estat de 1975, aprovada pel RD 2528/1986, de 28 de novembre²².

En referència a la Llei de Contractes de l'Estat de 1965, cal dir que agrupa de forma sistemàtica la legislació sobre contractació pública, que

fins aquell moment està dispersa i incompleta. En aquest sentit, apareixien per primera vegada recollits en un mateix text, i cada un amb unes característiques concretes i diferenciades, els diferents tipus de contractes que pot celebrar l'Administració, que són tres: el contracte d'obres, el de gestió de serveis públics i el de subministraments. D'altra banda, introdueix importants innovacions en la contractació administrativa, i intenta regular de forma més adient els mateixos contractes, per tal de protegir tant els drets i interessos de l'Estat com els dels contractistes.

Això no obstant, a mesura que es van creant noves necessitats es va reformant el text de 1965, fins a la seva total substitució l'any 1995 per la Llei 13/1995, de 18 de maig, de Contractes de les Administracions Públiques. De la normativa de reforma de Llei de 1965 se'n destaca: la reforma parcial realitzada per la Llei 5/1973, de 17 de març; el Decret Llei 2/1964, de 4 de febrer, sobre revisió de preus; el Decret 3637/1965, de 20 de novembre, sobre contractes que se celebrin i s'executin a l'estranger; el Decret 2572/1973, de 5 d'octubre, que aprova el Plec de clàusules administratives generals per a la contractació d'equips i sistemes per al tractament de la informació; el Decret 1005/1974, de 4 d'abril, sobre contractació amb empreses consultores i de serveis; i el Reial Decret 1465/1985, de 17 de juliol, sobre contractació per a la realització de treballs específics i concrets no habituals de l'Administració. En realitat els darrers textos legals citats queden fora del text de la Llei de Contractes de 1965. Això, conjuntament amb el fet que aquesta llei estructura la contractació administrativa al voltant del contracte d'obres, porten a la redacció, el 1995, de l'esmentat nou text legal.

La Llei 13/1995 està dirigida a marcar el denominador comú en matèria de contractació administrativa a totes les Administracions Públiques, i introduir-hi també les prerrogatives marcades per les Directives dictades pel Dret comunitari. Un dels objectius principals vol ser la simplificació del procediment juridicoadministratiu de contractació, per a la qual cosa s'estableixen els preceptes adients per aconseguir-ho, i se suprimeixen alguns tràmits compresos en la legislació anterior. D'altra banda, remarca l'especificitat de cada un dels contractes que celebren les Administracions Públiques, que reben ara una regulació pròpia, i evita basar-se en el contracte d'obres, cosa que, com s'ha esmentat anteriorment, passava el 1965. Així doncs, i malgrat la part comuna a tots ells, els contractes rebran un tractament particular, segons es tracti de contractes d'obres, de gestió de serveis públics, de subministrament, de consultoria i assistència o de serveis, o bé de treballs específics i concrets no habituals. Essencialment la Llei de 1995 s'estructura en dues parts. La primera, de caràcter general, comprèn l'organització administrativa de la contractació pública, i la segona part és, en realitat, l'aplicació de la primera als diferents tipus de contractes. Es produeix, doncs, un canvi en la concepció de la normativa en matèria de contractació administrativa respecte del segle XIX i la major part del segle XX.

Malgrat la importància de la Llei 13/1995, aquesta es veu afectada molt aviat per canvis en la legislació que introduiran modificacions en el seu articulat. Potser el més important de tots és l'inserit per la Llei 53/1999, de 28 de desembre²³. No obstant, no es poden obviar les alteracions anteriors inserides per altres disposicions: el Reial Decret 390/1996, d'1 de març, de desenvolupament parcial de la Llei 13/1995; la disposició addicional primera de la Llei 9/1996, de 15 de gener, per la qual s'adopten mesures excepcionals i urgents en matèria d'abastaments hidràulics com a conseqüència de la persistència de la sequera; l'article 2 de la Llei 11/1996, de 27 de desembre, de Mesures de Disciplina Pressupostària; els articles 72, 148 i 149 de la Llei 13/1996, de 30 de desembre, de Mesures Fiscals, Administratives i de l'Ordre Social; l'article 77 de la Llei 66/1997, de 30 de desembre, de Mesures Fiscals, Administratives i de l'Ordre Social; l'article 56 la Llei 50/1998, de 30 de desembre, de Mesures Fiscals, Administratives i de l'Ordre Social; i l'article 30 de la Llei 46/1998, de 17 de desembre, sobre introducció de l'euro.

De resultes de tots aquests canvis introduïts, de forma quasi immediata, a la Llei de Contractes de les Administracions Públiques de 1995, i tal com s'especifica a la disposició final única, apartat 2, de la Llei 53/1999²⁴, l'any 2000, mitjançant el Reial Decret Legislatiu 2/2000, de 16 de juny, s'aprova el text refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques.

Per poder comprendre el complex món de la contractació administrativa en l'àmbit municipal al tombant del segle XXI, i sens perjudici de la resta de normativa aplicable, s'ha de tenir en compte fonamentalment el que es desprèn de l'esmentat Reial Decret Legislatiu 2/2000, i del Reial Decret 1098/2001, de 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques.

Naturalment, no s'ha d'oblidar la legislació bàsica en matèria d'administració municipal, és a dir, essencialment: la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local; el RD 2568/1986, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic dels Ens Locals; la Llei 8/1987, de 15 d'abril, Municipal i de Règim Local de Catalunya; el Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals; i el Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

El text refós de 2000, deroga la Llei de 1995 i la resta de normativa anàloga citada anteriorment, i planteja ja en el seu articulat una diferenciació bàsica, i molt controvertida, amb la incorporació de la definició del contracte administratiu i del contracte privat (article 5). Així doncs, els contractes celebrats per l'Administració tenen el caràcter d'administratius quan el seu objecte directe és l'execució d'obres, la gestió de serveis públics i la realització de subministraments, i també els de consultoria i assistència o de serveis. Tanmateix, es consideren contractes

administratius els que, tenint un objecte diferent a l'esmentat anteriorment, tenen una naturalesa administrativa especial perquè estan vinculats al gir o tràfic específic de l'Administració contractant. De la mateixa manera, són contractes administratius els que satisfan de forma directa o immediata una finalitat pública, competència específica de l'Administració, o bé quan així ho declara una Llei. Al contrari que la resta de contractes administratius, els citats en darrer terme es regeixen per les seves pròpies normes, i hi són d'aplicació supletòria els preceptes del RDL 2/2000, les normes del Dret administratiu i les del Dret privat, si s'escau. Tenint en compte aquestes definicions, la resta de contractes celebrats per l'administració es consideren contractes privats, i especialment els contractes de compravenda, donació, permuta, arrendament i la resta de negocis jurídics anàlegs sobre béns immobles, propietats incorporals i valors negociables. També tenen el caràcter de privats els contractes d'assegurances, bancaris i d'inversions, els de creació i interpretació artística i literària, i els d'espectacles.

Un dels canvis més aclaridors que introdueix la Llei 2/2000 de Contractes de les Administracions Públiques és el tema del procediment. A partir d'ara es fa la distinció real entre procediment per celebrar els contractes i forma d'adjudicació. Així doncs, els procediments que ha de seguir l'Administració municipal són tres: obert, restringit i negociat. En els dos primers casos es poden aplicar les formes d'adjudicació del contracte següents: la subhasta o el concurs. El cas del procediment negociat, és diferent, ja que es tracta d'un procediment que inclou en si mateix l'adjudicació, i per tant, no necessita recórrer a les formes d'adjudicació de la subhasta o del concurs. D'altra banda, en aquest moment, els contractes es divideixen, en contractes majors i menors, depenent aquesta divisió fonamentalment del preu estipulat per a cada un d'ells. No obstant, no tots els tipus de contractes es poden contractar d'igual forma. Segons les classes de contractes, i depenent també de les particularitats de cada un d'ells, l'Administració està obligada a contractar mitjançant un determinat procediment i utilitzant una determinada forma d'adjudicació. Per intentar aclarir l'aparent galimaties creat per procediments de contractació, formes d'adjudicació, tipus i classes de contractes, sorgits de la Llei 2/2000 de Contractes de les Administracions Públiques s'ha cregut necessària la incorporació del quadre explicatiu que s'inclou a continuació.

RDL 2/2000, de 16 de juny, text refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques
 Procediments i formes d'adjudicació dels contractes

		Classes de contractes					
	Concepte	Obres	Subministraments	Consultoria / Assistència / Serveis	Gestió de serveis públics	Concessió d'obra pública	
Major	☒ Obert ☐ Restringit	Per a contractes amb un import superior a 60.101,21 €	Per a contractes amb un import superior a 30.050,61 €	Per a contractes amb un import superior a 30.050,61 €	Per a contractes amb un import superior a 30.050,61 €	Per a contractes amb un import superior a 60.101,21 €	Per a contractes amb un import superior a 60.101,21 €
		Segons la quantia, per a contractes amb un import superior a 30.050,61 € i inferior a 60.101,21 € Per a la resta de casos vegeu arts. 140 i 141 de la Llei.	Segons la quantia, per a contractes amb un import superior a 12.020,24 € i inferior a 30.050,61 € Per a la resta de casos vegeu arts. 181 i 182 de la Llei.	Segons la quantia, per a contractes amb un import superior a 12.020,24 € i inferior a 30.050,61 € Per a la resta de casos vegeu arts. 209 i 210 de la Llei.	Segons la quantia, per a contractes amb un import inferior a 30.050,61 € Per a la resta de casos vegeu art. 159 de la Llei.	Segons la quantia, per a contractes amb un import superior a 30.050,61 € i inferior a 60.101,21 € Per a la resta de casos vegeu arts. 140 i 141 de la Llei.	
	☐ Negociat	Es basa en una quantitat fixada en diners per l'Ajuntament. S'adjudica a l'oferta amb preu més baix.	Forma d'adjudicació mitjançant subhasta.	Només es pot utilitzar en adquisicions d'escassa quantia de productes perfectament definits per estar normalitzats i no ser possible la variació de terminis, ni cap mena de modificació.	Només es pot utilitzar en adquisicions d'escassa quantia de productes perfectament definits tècnicament i no ser possible la variació de terminis, ni cap mena de modificació.	Forma d'adjudicació mitjançant concurs.	Forma d'adjudicació mitjançant concurs.
Menor	☒ Concurs	Es basa en els diners i els criteris establerts en el plec. S'adjudica a la millor proposta en relació amb les dues premisses: Contracte definit per la quantia. El tràmit se simplifica notablement	Forma d'adjudicació mitjançant concurs.	Forma d'adjudicació en la resta de casos.	Forma d'adjudicació en la resta de casos.	Forma d'adjudicació mitjançant concurs.	Forma d'adjudicació mitjançant concurs.
		Per a contractes amb un import no superior a 30.050,61 €.	Per a contractes amb un import no superior a 12.020,24 €.	Per a contractes amb un import no superior a 12.020,24 €. Menys els contractes de serveis concertats amb empreses de treball temporal, que no en tenen.	Per a contractes amb un import no superior a 12.020,24 €. Menys els contractes de serveis concertats amb empreses de treball temporal, que no en tenen.	Per a contractes amb un import no superior a 12.020,24 €. Menys els contractes de serveis concertats amb empreses de treball temporal, que no en tenen.	Per a contractes amb un import no superior a 12.020,24 €. Menys els contractes de serveis concertats amb empreses de treball temporal, que no en tenen.

3. L'expedient de contractació administrativa

L'estudi de la legislació sobre contractació administrativa des del segle XIX i fins a l'any 2001 comporta alhora la comprensió del procediment que ha de seguir l'administració per a la consecució de la finalitat que persegueix. Aquest procediment en les seves múltiples fases té com a conseqüència lògica la producció d'una documentació diferenciada i determinada pel mateix procediment²⁵.

Això no obstant, se'ns planteja un dubte, que tot i que pot semblar secundari és una de les peces clau per poder entendre una matèria tan feixuga com la que ens ocupa, i és la definició del mateix procediment. Es considera que el procediment està format per cada una de les actuacions que porta a terme la mateixa administració fins a aconseguir una finalitat concreta, ja sigui la realització d'una obra o la prestació d'un servei, en el cas que ens ocupa per mitjà de la intervenció de la iniciativa privada. El procediment en aquest cas inclourà, entre d'altres coses, des de la decisió de contractar fins a la recepció satisfactòria de l'objecte del contracte per part de l'Administració municipal, passant per la forma d'adjudicació.

En relació amb el paràgraf anterior, s'ha de dir que en els textos legals del segle XIX i de la major part dels del segle XX, s'arriba a identificar el procediment amb el que en realitat és la forma d'adjudicació. Així doncs, la major part d'aquests textos s'articulen sobre la base de subhasta, i en menor mesura del concurs, que són en realitat sistemes amb què compta l'Administració municipal per a l'adjudicació dels contractes que vol celebrar, i no el procediment en si. No és d'estranyar, per tant, que encara el 1923 els textos legals parlin de l'expedient de subhasta, per referir-se a l'expedient de contractació.

En un primer moment, hi ha, doncs, una certa cohabitació entre procediment i forma, que porta fins i tot a la identificació de la forma d'adjudicació com al procediment adoptat per l'Administració municipal per realitzar la finalitat que persegueix. De fet no és fins al 1995 que es diferencia, de forma clara, en els textos legals, entre procediment i formes d'adjudicació. A partir d'aquest moment, l'Administració compta amb tres procediments —obert, restringit i negociat— i dues formes d'adjudicació —la subhasta o el concurs—. Tot i la polèmica que es pot suscitar al voltant del procediment i la forma —o sistema d'adjudicació—, l'objectiu d'aquest apartat, no és, però, realitzar una disquisició sobre el procediment i la forma, sinó la descripció dels expedients de contractació que sorgeixen en cada un dels períodes esmentats en aquest article.

Així doncs, el procediment emprat en matèria de contractació administrativa, derivat de la legislació vigent en cada moment, porta a la configuració d'uns expedients tipus. No obstant, i sent conscient que la realitat supera sempre la ficció, és quasi segur que a l'arxiu podem trobar tota mena d'expedients ben diferenciats dels que, seguint la normativa,

hi haurien d'aparèixer. Els expedients tipus que es presenten a continuació segueixen un ordre cronològic i es basen exclusivament en la legislació aplicable en matèria de contractació administrativa als Ajuntaments. S'han estructurat seguint l'ordre lògic que hauria de tenir la documentació a l'expedient derivada del procediment utilitzat per a la seva formació. Per a la presentació de l'expedient tipus, s'han elaborat un seguit de quadres. Cada un d'ells consta de diversos camps clarament identificables que es descriuen tot seguit:

Títol: com el seu nom indica, s'ha assignat un títol relacionat amb la finalitat amb què ha estat creat l'expedient.

Objecte: defineix la finalitat pròpiament dita.

Inici: indica qui promou l'expedient; és a dir, si es realitza d'ofici o bé a instància de part.

Sistema: quin mètode s'utilitza per a l'adjudicació del contracte.

Contingut: la documentació bàsica que forma l'expedient.

Aspectes formals: defineix el tipus de document o documents del camp contingut.

Aspectes del contingut: recull la documentació específica que conforma el contingut, amb els responsables de la firma dels documents, i d'altres aspectes que s'ha cregut que s'han de tenir en compte per a la identificació de la documentació que conforma l'expedient.

3.1. Els inicis. L'expedient de contractació a mitjan segle XIX

En els quadres següents es poden veure els expedients de contractació sorgits a partir de les tres disposicions més importants realitzades l'any 1852: el Reial Decret de 27 de febrer, que aprova les regles per a la celebració de tota classe de contractes sobre serveis i obres públiques, que en serà la base; la Reial Ordre de 19 de març, que aprova la Instrucció de 18 de març, per a la celebració de la subhasta d'obres públiques dependents de la Direcció General del ram; i el Reial Decret de 15 de setembre de 1852, d'obres públiques en els rams d'Hisenda, que aprova la Instrucció per a la contractació de serveis i obres públiques en la part relativa a les branques d'Hisenda.

D'aquesta normativa en sorgeixen dos tipus d'expedient que, malgrat que persegueixin la mateixa finalitat –la contractació administrativa de serveis i obres públiques–, es diferencien en el procediment per assolir-la. Així doncs, l'Administració pot contractar mitjançant la subhasta o sense fer servir aquest sistema. Aquesta desigualtat en el procediment d'adjudicació provoca la creació d'expedients diferenciats per a cada un dels processos, amb la consegüent especificitat de la documentació que contenen en cada un dels casos.

Expedient de contractació de serveis i obres públiques mitjançant subhasta		
Objecte	Contractació de serveis i obres públiques	
Inici	D'ofici	
Sistema	Subhasta pública	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Aprovació del Ministeri d'Hisenda.	Resolució del Ministeri ²⁶ .	<ul style="list-style-type: none"> • El Ministeri d'Hisenda aprovarà la subhasta a a realitzar en els casos en els no estiguin atorgats els pressupostos i els plecs de condicions.
2. Designació de terminis de pagament	Informe ²⁷ .	<ul style="list-style-type: none"> • Designació dels terminis de pagament per part de la Direcció General del Tresor (per contractes estatals).
3. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus i preu del servei a contractar (resolució del Ministre d'Hisenda, basant-se en l'expedient motivat per la dependència respectiva)²⁸. • Manera com es farà la subhasta. • Model de propostes que han de presentar per escrit els licitadors. • Condicions o garanties a exigir als licitadors. • Actuacions a dur a terme per incompliment de contracte. • Documentació de suport: memòries, plànols, models, mostres i la documentació que es cregui oportuna per a entendre tots els requisits. • Obligacions que contrauen la Hisenda i els contractistes²⁹. • Responsabilitats que contrauen els adjudicatari per falta als punts estipulats³⁰.
4. Plec "tancat" amb el preu del servei a contractar.	Plec econòmic.	<ul style="list-style-type: none"> • El preu del servei a contractar. Només en cas que les lleis estableixin reservar el preu, o quan circumstàncies especials ho exigeixin. • Resolució del Ministre d'Hisenda, basant-se en l'expedient motivat per la dependència respectiva³¹.
5. Anunci.	Anunci imprès (possiblement diligència de publicació).	<ul style="list-style-type: none"> • Plec de condicions, o lloc on es pugui trobar. • Lloc, dia, hora i autoritat davant la qual es farà la subhasta. • Procediment a seguir si l'adjudicació queda deserta. • Classe i entitat mínima de les millores admissibles³².
6. Ofertes dels licitadors.	Plec d'ofertes.	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes dels licitadors i preus de les ofertes. • Carta de pagament de la garantia consignada pels licitadors per accedir a la subhasta i a l'adjudicació³³. • Firmat pels licitadors³⁴.
7. Adjudicació.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació de tot el desenvolupament de la subhasta³⁵. • Proposta raonada de l'adjudicació a un licitador. • Adjudicació davant de l'Ajuntament³⁶. • Autoritzada per l'escriba³⁷.
8. Notificació del resultat.	Notificació ³⁸ .	<ul style="list-style-type: none"> • Notificació del resultat de la licitació al governador de la província.
9. Aprovació.	Informe ³⁹ .	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació de l'adjudicació del governador de la província o del Govern.
10. Fiança.	Resguard o rebut.	<ul style="list-style-type: none"> • Resguard o rebut de la fiança de l'adjudicatari necessària per a l'atorgament de l'escriptura⁴⁰.

11. Formalització del contracte.	Escriptura.	<ul style="list-style-type: none"> • Escriptura, contracte entre l'Administració i l'adjudicatari. • Resguard de la fiança necessària per a l'atorgament de l'escriptura. • Obligacions que contrauen la Hisenda i els contractistes⁴¹. • Responsabilitats que contrauen els adjudicataris per faltar als punts estipulats⁴². • Renúncia de tots els privilegis particulars de l'adjudicatari⁴³.
----------------------------------	-------------	--

Expedient de contractació de serveis i obres públiques sense subhasta		
Objecte	Contractació de serveis i obres públiques	
Inici	D'ofici	
Sistema	Contractació directa	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Decisió de contractar.	Document de justificació i Resolució ⁴⁴ .	<ul style="list-style-type: none"> • Justificació de la necessitat de la contractació. • Aprovació del Consell de Ministres de l'expedient motivant la necessitat de contractar⁴⁵.
2. Decret d'autorització.	Reial Decret.	<ul style="list-style-type: none"> • Reial Decret d'autorització expedit per acord del Consell de Ministres. • En alguns casos, dictamen del Consell Reial en ple, o de les seves respectives Seccions.
3. Designació de terminis de pagament ⁴⁶ .	Informe.	<ul style="list-style-type: none"> • Designació dels terminis de pagament per part de la Direcció General del Tresor (per contractes estatals).
4. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus i preu del servei a contractar (resolució del Ministre d'Hisenda, basant-se en l'expedient motivat per la dependència respectiva)⁴⁷. • Model de propostes que han de presentar per escrit els licitadors. • Condicions o garanties a exigir als licitadors. • Actuacions que ha de dur a terme l'administració per incompliment de contracte. • Documentació de suport: memòries, plànols, models, mostres i la documentació que es cregui oportuna per entendre tots els requisits.
5. Anunci.	Anunci i diligència de publicació.	<ul style="list-style-type: none"> • Plec de condicions, o lloc on es pugui trobar.
6. Garantia.	Resguard de la garantia del licitador.	<ul style="list-style-type: none"> • Resguard de la garantia o fiança consignada pels licitadors.
7. Aprovació del contracte.	Escriptura i conforme.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació del contracte per part del superior en ordre ascendent de les autoritats o funcionaris que celebrin els actes. En el cas del Ministre, l'aprovarà el Consell de Ministres.

		<ul style="list-style-type: none"> • Si el contracte el verifica el Ministre d'Hisenda, l'aprova el Rei, prèvia consulta al Consell de Ministres⁴⁸. • Si el realitzen les direccions generals de Rendes, l'aprova el Ministre d'Hisenda⁴⁹. • Si el celebren els governadors o els administradors de rendes de les províncies, o els administradors de fàbriques d'efectes estancats, l'aproven les respectives direccions generals⁵⁰.
--	--	---

3.2. El principi dels temps. El Reial Decret de 4 de gener de 1883 i el seu desplegament

A partir del Reial Decret de 4 de gener de 1883, el sistema més utilitzat per a l'adjudicació dels contractes és la licitació per mitjà de subhasta pública. De fet, la realització de la subhasta no és necessària quan els contractes hagin de produir un ingrés o despesa total inferior o igual a 2.000 pessetes, si es celebren en Ajuntaments capital de província, o a 500 pessetes per a la resta d'Ajuntaments. El Reial Decret esmenta també els casos en què per quedar exempt de realització de subhasta l'Ajuntament haurà de sol·licitar la declaració del governador de la província⁵¹.

Expedient de subhasta per a la contractació d'obres, serveis, compres, vendes, arrendaments, etc.		
Objecte	Contractació d'obres, serveis, compres, vendes, arrendaments i tot allò que suposi despesa o ingrés als fons municipals	
Inici	D'ofici	
Sistema	Subhasta	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Aprovació del Plec.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució de l'òrgan supramunicipal competent (només per als contractes que necessitin aquesta aprovació)
2. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus o preu base de la subhasta, i model de proposta. • Fiança provisional per accedir a la subhasta. • Fiança definitiva que ha de presentar l'adjudicatari. • Obligacions i drets de l'adjudicatari. • Obligacions i drets de l'Administració local. • Multes que s'imposaran a l'adjudicatari, i actuacions de l'Administració per incompliment de contracte. • Si l'adjudicatari pot o no demanar augment o disminució del preu, o rescissió del contracte, i com ho ha de fer. • Obligació de l'adjudicatari de pagar els anuncis, escriptures i les despeses de la subhasta i la formalització del contracte. • Submissió de la Corporació als Tribunals competents.

3. Anunci.	Anunci i certificació de publicació.	<ul style="list-style-type: none"> • Certificació de publicació de l'anunci en el termini previst, o exemplar dels diaris oficials. • Objecte de la subhasta. • Lloc/s, dia i hora, i autoritat que presidirà la subhasta. • Tipus de subhasta. • Model de propostes o manera de fer les licitacions. • Quantitat, condicions i dipòsit provisional exigít als licitadors. • Fiança definitiva de l'adjudicatari. • Durada del contracte. • Terminis de pagament o de prestació del servei o realització de l'obra. • Plec de condicions (per a contractes de més de 50.000 pessetes) o lloc on es puguin trobar. • Memòries, plànols, models, pressupostos i la documentació explicativa que es cregui necessària, o lloc on es pugui trobar.
4. Ofertes dels licitadors.	Plec d'ofertes.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta dels licitadors. • Resguard acreditatiu de la constitució de la fiança provisional. • Cèdula de veinatge del licitador (al seu lloc apareixerà l'anotació de la data i el número corresponent).
5. Adjudicació provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació de tot el desenvolupament de la subhasta. • Proposta raonada de l'adjudicació provisional. • Autoritzada pel notari o secretari.
6. Adjudicació definitiva.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resguard de la fiança definitiva. • Resolució de l'adjudicació definitiva feta per l'Ajuntament.
7. Formalització del contracte.	Escriptura	<ul style="list-style-type: none"> • Escriptura (per a despeses o ingressos superiors a 15.000 pessetes).
	Certificació	<ul style="list-style-type: none"> • Rebut de la certificació firmat per l'adjudicatari (per a despeses o ingressos inferiors a 15.000 pessetes). <p>La certificació conté: els plecs de condicions, l'acta de la subhasta i l'acord d'adjudicació definitiva.</p>

3.3. El tombant de segle. L'expedient de contractació al primer quart del segle XX

De les Instruccions de 1900, 1905 i 1923 per a la contractació dels serveis provincials i municipals en sorgeixen diversos tipus d'expedients. Si bé s'han englobat dins del nominatiu d'expedient de contractació, ja que varien només en funció del sistema d'adjudicació, aquestes Instruccions parlen de l'expedient de subhasta, en el cas d'utilitzar el sistema de la subhasta, i no adjudiquen cap denominació específica per a l'expedient derivat del sistema de concurs.

Com succeeix en el procediment, els expedients de contractació sorgits a partir de l'aplicació de cada una de les Instruccions tenen una base

comuna molt important, i només es diferencien en la introducció, en cada període, de petites modificacions.

La contractació directa també sofreix modificacions. Si bé la Instrucció de 1900 presenta la mateixa casuística que la del 1883, les de 1905 i 1923 estableixen l'exempció de la subhasta i el concurs en relació amb, entre d'altres coses, l'import del contracte i el nombre d'habitants del municipi.

Expedient de contractació de serveis, obres, vendes, arrendaments, etc.		
Objecte	Contractació d'obres, serveis, compres, vendes, arrendaments i tot allò que suposi despesa o ingrés als fons municipals.	
Inici	D'ofici	
Sistema	Subhasta	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Acord de celebració de la subhasta.	Resolució i edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de celebració de la subhasta per part de l'Ajuntament. • Edicte i publicació de l'acord al Butlletí oficial de la província.
2. Reclamacions.	Instància i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions sobre la subhasta que es vol celebrar. • Resolució de l'Ajuntament.
3. Aprovació del plec.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació per part de l'Ajuntament. • Aprovació de l'autoritat supramunicipal competent, per als casos en què sigui competència d'aquesta aprovar el contracte. • Aprovació del governador de la província (només per als contractes d'obres)⁵².
4. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus i preu base de la subhasta, i model de proposta. • Fiança provisional per accedir a la subhasta. • Fiança definitiva que ha de presentar l'adjudicatari (innecessària en els casos de compra o venda al comptat, i en els de venda a terminis quan l'immoble quedi afectat com a garantia). • Obligacions i drets de l'adjudicatari. • Obligacions i drets de l'Ajuntament. • Multes que s'imposaran a l'adjudicatari, i actuacions de l'Administració per incompliment de contracte. • Submissió als Tribunals competents del domicili de l'Ajuntament. • Si l'adjudicatari pot demanar, o no, augment o disminució del preu, o rescissió del contracte, i com ho ha de fer. • Obligació de l'adjudicatari de pagar els anuncis, els honoraris del notari, les escriptures, i les despeses que generin la subhasta i la formalització del contracte.

		<ul style="list-style-type: none"> • Nom del/s lletrat/s designats per l'Ajuntament per validar representants del licitador, o la validesa de qualsevol de la població⁵³. • Haver transcorregut el termini de reclamacions, les que hi ha hagut, amb la resolució de l'Ajuntament, o dels organismes supramunicipals, o la declaració de no haver-se'n produït cap. • Obligació de l'adjudicatari de fer un contracte als obrers (només en els contractes d'obres)⁵⁴. • Pròrroga del contracte fins a aconseguir l'Ajuntament la declaració d'exempció de subhasta (només per a contractes de serveis per cobrir necessitats permanents)⁵⁵. • Haver acordat la Junta Municipal distribuir la quantia del contracte en el nombre de pressupostos anuals necessaris (només per a contractes de durada superior a un any)⁵⁶. • Declaració de subjecció als preceptes de la Llei de 14 de febrer de 1907 sobre Protecció a la indústria nacional, i a les disposicions complementàries⁵⁷.
5. Anunci.	Anunci i certificació de publicació.	<ul style="list-style-type: none"> • Certificació de publicació de l'anunci en el termini previst, o exemplar dels diaris oficials. • Objecte de la subhasta. • Lloc/s, dia i hora, i autoritat que presidirà la subhasta. • Tipus de subhasta. • Model de propostes o manera de fer les licitacions. • Termini i llocs on presentar les propostes. • Quantitat, condicions i dipòsit provisional exigít als licitadors. • Fiança definitiva de l'adjudicatari. • Durada del contracte. • Terminis de pagament o de prestació del servei o realització de l'obra. • Nom del/s lletrat/s designats per l'Ajuntament per validar representants del licitador. • Haver transcorregut el termini de reclamacions, les que hi ha hagut, amb la resolució de l'Ajuntament, o dels organismes supramunicipals, o la declaració de no haver-se'n produït cap. • Plec de condicions (si l'import del contracte és superior a 50.000 pessetes) o lloc on es pugui trobar. • Memòries, plànols, models, pressupostos i la documentació explicativa que es cregui necessària, o lloc on es pugui trobar. • Manifestació de l'obligació de l'adjudicatari de contractar els obrers, continguda al plec de condicions (només per a contractes d'obres)⁵⁸. • Realització de licitació, per mitjà de licitació al més-dient, o adjudicació per sorteig (només en cas de dues o més propostes iguals, que deixin en suspens l'adjudicació)⁵⁹.
6. Ofertes dels licitadors.	Plec d'ofertes	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta dels licitadors⁶⁰ • Resguard acreditatiu de la constitució de la fiança.

		<ul style="list-style-type: none"> • Cèdula de veïnatge del licitador (al seu lloc apareixerà l'anotació de la data i el número corresponent). • Certificació de la rebuda del plec (només per als contractes de més de 25.000 pessetes)⁶¹.
7. Adjudicació provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació de tot el desenvolupament de la subhasta. • Proposta raonada de l'adjudicació provisional. • Autoritzada del notari, o secretari (contractes d'import inferior a 15.000 pessetes). • Acta administrativa (quan el notari no es presenti a la subhasta). • Telegrama de la direcció general d'Administració comunicant el resultat (només per a subhastes simultànies). • Còpia autoritzada de l'acta de la Direcció General d'Administració (només per a subhastes simultànies).
8. Instàncies dels licitadors.	Instàncies.	<ul style="list-style-type: none"> • Opinió dels licitadors sobre l'acte de la subhasta, la capacitat jurídica de la resta de licitadors, i l'adjudicació definitiva.
9. Adjudicació definitiva.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació de l'adjudicació definitiva feta per l'Ajuntament. • Resguard de la fiança definitiva.
10. Formalització del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura (per a despeses i ingressos superiors a 15.000 pessetes).
	Certificació	<ul style="list-style-type: none"> • Rebut de la certificació firmat per l'adjudicatari (per a despeses o ingressos inferiors a 15.000 pessetes). • La certificació conté: el plec de condicions, l'acta de la subhasta i l'acord d'adjudicació definitiva.
11. Cessió o traspàs del contracte.	Resolució i escriptura.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de l'Ajuntament de la cessió o traspàs del contracte (només per a aquests casos). • Espectura de cessió o traspàs (només en cas d'haver-se formalitzat el contracte).

Expedient de contractació d'arrendaments, adquisició i lloguer de béns mobles i immobles.		
Contractació d'arrendaments i adquisició de béns immobles, o d'adquisició i lloguer de béns mobles quan no sigui possible fixar-ne prèviament el preu.		
Inici	D'ofici	
Sistema	Concurs	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Aprovació del plec.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació per part de l'Ajuntament.
2. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Objecte del concurs i necessitats a satisfer. • Termini de presentació de propostes (no inferior a 30 dies).
3. Anunci.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Plec de condicions. • Anunci del concurs.
4. Plec d'ofertes.	Plec d'ofertes.	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes dels interessats.
5. Adjudicació definitiva.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Adjudicació definitiva feta per l'Ajuntament.
6. Contracte.	<ul style="list-style-type: none"> • Encara que les Instruccions no especifiquen aquest punt. 	

3.4. La formació de l'expedient a partir del Reial Decret de 1924

L'expedient que sorgeix del procediment seguit amb el sistema de la subhasta és ja en aquest cas lleugerament diferent dels que s'han anat veient fins ara. Si bé la documentació bàsica que conté és la mateixa, els aspectes del contingut varien. Pel que fa al sistema del concurs, es pot apreciar una millor definició del procediment en si, i per tant de la documentació que se'n deriva.

El concurs només es pot realitzar per a la compra d'efectes a l'estranger o sobre els quals no es pugui fixar un preu de sortida, per als de naturalesa especial, o per als arrendaments de locals destinats a oficines municipals. Per a l'exempció de la subhasta i el concurs s'estableix, igual que en les disposicions anteriors, una relació entre el preu de l'ingrés o la despesa i els habitants del municipi. D'altra banda, es poden contractar directament o per administració: els contractes que es refereixin a operacions de Deute, negociació d'efectes o translació material de fons; els contractes en què no sigui possible la concurrència pel fet de versar sobre efectes o matèries objecte de propietat industrial o sobre coses amb un sol productor o posseïdor; els contractes de reconeguda urgència que, per causes imprevistes, demandin un servei ràpid que no doni lloc als tràmits de la subhasta; i els contractes que, després de dues subhastes consecutives sense tenir licitadors, es realitzin dins dels terminis i condicions que serveixin de tipus per a la subhasta, o que després d'un concurs que resulti desert es realitzin en les mateixes condicions fixades per a aquest.

Expedient de contractació de serveis i obres municipals.		
Objecte	Contractació de serveis i obres municipals.	
Inici	D'ofici	
Sistema	Subhasta pública	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Acord de celebració de la subhasta.	Resolució i edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de celebració de la subhasta per part de la Comissió Municipal Permanent. • Acord de celebració de la subhasta per part del Ple (quan el contracte afecti més d'un pressupost anual o no tingui consignació en el pressupost ordinari). • Edicte i publicació de l'acord al Butlletí oficial de la província.
2. Reclamacions.	Instància i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions sobre la subhasta que es vol celebrar. • Resolució de la Comissió Municipal Permanent.
3. Aprovació del plec.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació per part de la Comissió Municipal Permanent. • Aprovació per part del Ple de l'Ajuntament (quan el contracte afecti més d'un pressupost anual o no tingui consignació en el pressupost ordinari).

4. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Tipus i preu base de la subhasta, i model de proposta. • Fiança provisional per accedir a la subhasta. • Fiança definitiva que ha de presentar l'adjudicatari. • Obligacions i drets de l'adjudicatari. • Obligacions i drets de l'Ajuntament. • Multes que s'imposaran a l'adjudicatari, i actuacions de l'Administració per incompliment de contracte. • Si l'adjudicatari pot demanar, o no, augment o disminució del preu, o rescissió del contracte, i com ho ha de fer. • Indicació dels Tribunal competents on sotmetre's les parts. • Obligació de l'adjudicatari de pagar els anuncis, els honoraris del notari, les escriptures, i les despeses que generin la subhasta i la formalització del contracte. • Nom del/s lletrat/s designats per l'Ajuntament per validar representants del licitador, o la validesa de qualsevol de la població. • Haver transcorregut el termini de reclamacions, les que hi ha hagut, amb la resolució de la Comissió Municipal Permanent, o la declaració de no haver-se'n produït cap. • Obligació de l'adjudicatari de fer un contracte als obrers (només en els contractes d'obres). • Prorroga del contracte fins a aconseguir l'Ajuntament la declaració d'exempció de subhasta (només per a contractes de serveis per cobrir necessitats permanents). • Haver acordat el Ple de l'Ajuntament distribuir la quantia del contracte en el nombre de pressupostos anuals necessaris (només per a contractes de durada superior a un any). • Declaració de subjecció als preceptes de la Llei de 14 de febrer de 1907 sobre Protecció a la indústria nacional, i a les disposicions complementàries.
5. Anunci	Anunci.	<p>• Plec de condicions i objecte, lloc, dia i hora de celebració de la subhasta i fiança provisional, o extracte del plec.</p> <p>Quan s'opti per l'extracte l'anunci haurà de contenir també:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objecte de la subhasta. - Lloc, dia i hora, i autoritat o funcionari que presidirà la subhasta. - Tipus de subhasta. - Model de propostes. - Termini i lloc on presentar les propostes. - Quantitat, condicions i dipòsit provisional exigut als licitadors. - Fiança definitiva de l'adjudicatari. - Durada del contracte. - Terminis de pagament o de prestació del servei o realització de l'obra. - Nom del/s lletrat/s designats per l'Ajuntament per validar representants del licitador. - Lloc on es pugui trobar el plec de condicions.

		- Realització de licitació, per mitjà de licitació al més-dient, o adjudicació per sorteig (només en cas de dues o més propostes iguals, que deixin en suspens l'adjudicació).
6. Ofertes dels licitadors.	Plec d'ofertes.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta dels licitadors⁶². • Resguard acreditatiu de la constitució de la fiança. • Cèdula de veinatge del licitador (al seu lloc apareixerà l'anotació de la data i el número corresponent). • Certificació de la rebuda del plec (només per als contractes de més de 10.000 pessetes).
7. Adjudicació provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació de tot el desenvolupament de la subhasta. • Proposta raonada de l'adjudicació provisional. • Autoritzada pel notari, o secretari (contractes d'import inferior a 50.000 pessetes).
8. Instàncies dels licitadors.	Instàncies i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Opinió dels licitadors sobre l'acte de la subhasta, la capacitat jurídica de la resta de licitadors, i l'adjudicació definitiva. • Resolució adoptada per la corporació contractant.
9. Adjudicació definitiva.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació de l'adjudicació definitiva feta per la Comissió Municipal Permanent. • Resguard de la fiança definitiva.
10. Formalització del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura (per a despeses i ingressos superiors a 50.000 pessetes).
	Certificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Rebut de la certificació firmat per l'adjudicatari (per a despeses o ingressos inferiors a 50.000 pessetes). • La certificació conté: el plec de condicions, l'acta de la subhasta i l'acord d'adjudicació definitiva.
11. Cessió o traspàs del contracte.	Resolució i espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de l'Ajuntament de la cessió o traspàs del contracte (només per a aquests casos). • Espectura de cessió o traspàs (només en cas d'haver-se formalitzat el contracte).

Expedient de contractació de serveis i obres municipals.		
Objecte	Contractació de serveis i obres municipals.	
Inici	D'ofici	
Sistema	Concurs	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Acord de celebració del concurs.	Resolució i edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de celebració del concurs per part de la Comissió Municipal Permanent. • Acord de celebració del concurs per part del Ple (quan el contracte afecti més d'un pressupost anual o no tingui consignació en el pressupost ordinari). • Edicte i publicació de l'acord al Butlletí oficial de la província.
2. Reclamacions dels interessats.	Instància i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions sobre el concurs que es vol celebrar. • Resolució de la Comissió Municipal Permanent.

3. Aprovació del plec de condicions.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació per part de la Comissió Municipal Permanent. • Aprovació per part del Ple de l'Ajuntament (quan el contracte afecti més d'un pressupost anual o no tingui consignació en el pressupost ordinari).
4. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Condicions que ha de reunir l'objecte del contracte. • Necessitats a satisfer.
5. Anunci	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Plec de condicions o extracte. • Lloc, dia i hora de celebració. • Condicions especials del cas per a la concurrència i per a l'adjudicació.
6. Ofertes dels licitadors.	Plec d'ofertes.	<ul style="list-style-type: none"> • Plec de condicions o extracte. • Lloc, dia i hora de celebració. • Condicions especials del cas per a la concurrència i per a l'adjudicació.
7. Adjudicació definitiva.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Adjudicació feta per la Comissió Municipal Permanent.
8. Formalització del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura (per a despeses o ingressos superior a 50.000 pessetes).
	Certificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Rebut de la certificació signat per l'adjudicatari (per a despeses o ingressos iguals o inferiors a 50.000 pessetes).

3.5. Més enllà de la transició. La documentació de contractació durant la major part del segle XX

Els expedients de contractació descrits a continuació obeeixen al que es desprèn de les disposicions del Reglament de contractació local de 1953, conjuntament amb la legislació en matèria municipal del règim franquista. A partir d'aquest moment l'Administració local disposa de tres sistemes diferents per seguir per tal d'adjudicar els contractes, que comportaran la consegüent formació de tres classes d'expedients (no s'ha considerat l'expedient de concert directe⁶³). Aquests expedients es basen, per tant, en el procediment d'adjudicació del contracte, independentment de quin sigui l'objecte d'aquest, i són la subhasta, el concurs-subhasta i el concurs. Per a les modificacions subsegüents s'haurà de consultar el Reial Decret 3046/1977, de 6 d'octubre, i la Llei de Contractes de l'Estat de 1965.

Expedient de contractació de subministraments, serveis, obres i públiques		
Objecte	Contractació de subministraments, serveis i obres públiques	
Inici	D'ofici	
Sistema	Subhasta pública.	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Aprovació del plec de condicions.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació del plec de condicions pel Ple. • Aprovació del plec de condicions per la Comissió Municipal Permanent.

		<ul style="list-style-type: none"> • Expedient previ necessari: informes dels tècnics pertinents justificant la suficient consignació al pressupost ordinari, o la durada inferior a un any del contracte.
2. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Objecte del contracte. • Projecte tècnic (quan se n'hagi elaborat un) o extracte. • Durada del contracte. • Terminis de realització de l'obra, servei o subministrament. • Terminis de pagament. • Terminis de garantia entre la recepció provisional i la definitiva. • Tipus de licitació. • Quadre de pressupost. • Casos en què se sancionerà el contractista i quantia de les multes. • Obligació de l'Ajuntament d'establir anualment la consignació al pressupost (només per a contractes de durada superior a un any).
3. Anunci de l'aprovació del plec de condicions.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Anunci de l'acord d'aprovació del plec i plec de condicions.
4. Reclamacions.	Instàncies i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions realitzades sobre el plec aprovat. • Resolució de la Comissió Municipal Permanent o del Ple.
5. Anunci de la subhasta.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Objecte i tipus de licitació. • Durada del contracte. • Terminis de realització de l'obra, servei o subministrament. • Terminis de pagament. • Oficina de l'Ajuntament on consultar els plecs, memòries, projectes, plànols models i mostres. • Garantia provisional que han de prestar els licitadors. • Garantia definitiva que ha de prestar l'adjudicatari. • Model de proposta. • Termini, lloc i hores on presentar les pliques. • Lloc, dia i hora d'obertura de pliques. • Existència de suficient consignació pressupostària (només quan l'Ajuntament hagi de pagar). • Haver obtingut les autoritzacions per a la validesa del contracte.
6. Pliques.	Plec de propostes.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta dels licitadors⁶⁴. • Resguard acreditatiu de constitució de la garantia provisional. • Declaració del licitador de no estar incapacitat, i de no ser incompatible per contractar amb l'administració. • Poder o document acreditatiu de personalitat (només quan el licitador designi un representant o un membre d'una societat actuï en nom d'aquesta).
7. Adjudicació provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Lloc, dia, mes i any de celebració de la subhasta. • Hora d'inici de la subhasta. • Nom i cognoms del president. • Relació ordinal de les propostes presentades.

		<ul style="list-style-type: none"> • Nom i cognoms dels licitadors. • Propostes admeses i rebutjades. • Acceptació del rebuig i retirada de resguards de garantia. • Observacions i reclamacions formulades. • Adjudicació provisional. • Hora d'acabament de la subhasta. • Certificada pel secretari de l'Ajuntament.
8. Reclamacions dels licitadors.	Instàncies dels licitadors i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Opinió dels licitadors sobre l'acte de la subhasta, la capacitat jurídica de la resta de licitadors, i l'adjudicació definitiva. • Resolució de l'Ajuntament.
9. Adjudicació definitiva.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de validació de la subhasta. • Aprovació de l'adjudicació definitiva, per la Comissió Municipal Permanent o pel Ple, segons escaigui. • Resguard de la garantia definitiva.
10. Formalització del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura (per a despeses o ingressos superiors a 250.000 pessetes, o exigències legals). • Contingut: còpia literal del plec de condicions; referència de la proposta de l'adjudicatari a la licitació; còpia literal acord adjudicació definitiva; còpia de la carta de pagament de la garantia; clàusula de compliment de contracte; obligació del contractista de complir la legislació de protecció de la indústria nacional i del treball.
	Document de formalització.	<ul style="list-style-type: none"> • Document subscript pel president i el secretari de l'Ajuntament i el contractista (quan no es necessiti escriptura). • Contingut: idèntic al de l'escriptura.
	Comunicació.	<ul style="list-style-type: none"> • Comunicació literal de l'acord d'adjudicació (per a contractes iguals o inferiors a 10.000 pessetes).
11. Cessió del contracte	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura, quan el contracte estigui escripturat.
	Document de cessió.	<ul style="list-style-type: none"> • Document de cessió, autoritzat pel secretari de l'Ajuntament.
12. Recepció provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta firmada pel tècnic de l'Ajuntament i el contractista.
13. Recepció definitiva.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Informe favorable del tècnic de l'Ajuntament. • Acta de recepció definitiva firmada pel president de l'Ajuntament, o membre delegat, pel tècnic que ha fet l'informe, pel contractista i pel secretari.
14. Devolució de garantia.	Instància, informe i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Sol·licitud de devolució de la garantia del contractista. • Anunci al BOP de cancel·lació de garantia. • Informe de l'interventor i del tècnic municipal que ha intervingut en el contracte. • Resolució sobre la devolució, efectuada pel Ple o per la Comissió Municipal Permanent.

Expedient de contractació de subministraments, serveis, obres i públiques	
Objecte	Contractació de subministraments, serveis i obres públiques
Inici	D'ofici
Sistema	Concurs-Subhasta pública.

Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Aprovació del plec de condicions.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Aprovació del plec de condicions pel Ple. • Aprovació del plec de condicions per la Comissió Municipal Permanent. • Expedient previ necessari: informes dels tècnics pertinents justificant la suficient consignació al pressupost ordinari, o la durada inferior a un any del contracte.
2. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> • Objecte del contracte. • Projecte tècnic (quan se n'hagi elaborat un) o extracte. • Durada del contracte. • Terminis de realització de l'obra, servei o subministrament. • Terminis de pagament. • Terminis de garantia entre la recepció provisional i la definitiva. • Tipus de licitació. • Quadre de pressupost. • Casos en què se sancionerà el contractista i quantia de les multes. • Obligació de l'Ajuntament d'establir anualment la consignació al pressupost (només per a contractes de durada superior a un any).
3. Justificació de l'exempció de subhasta.	Certificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Justificació d'exempció de subhasta feta pel secretari de l'Ajuntament, pel Ple o per mitjà de certificació del Ministeri d'Indústria o de Comerç, segons escaigui.
4. Anunci de l'aprovació del plec de condicions.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Anunci de l'acord d'aprovació del plec i plec de condicions.
5. Reclamacions.	Instàncies i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions realitzades sobre el plec aprovat. • Resolució de la Comissió Municipal Permanent o del Ple.
6. Anunci del concurs-subhasta.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Objecte i tipus de licitació. • Durada del contracte. • Terminis de realització de l'obra, servei o subministrament. • Terminis de pagament. • Oficina de l'Ajuntament on consultar els plecs, memòries, projectes, plànols models i mostres. • Garantia provisional que han de prestar els licitadors. • Garantia definitiva que ha de prestar l'adjudicatari. • Model de proposta. • Termini, lloc i hores on presentar les pliques. • Lloc, dia i hora d'obertura de pliques. • Existència de suficient consignació pressupostària (només quan l'Ajuntament hagi de pagar). • Haver obtingut les autoritzacions per a la validesa del contracte.
7. Pliques.	Plec de propostes.	<ul style="list-style-type: none"> • Plec de propostes 1: Referencias 1. Proposta del licitador.

		<p>2. Memòria.</p> <p>3. Referències tècniques i econòmiques.</p> <p>4. Obres realitzades anteriorment.</p> <p>5. Elements de treball de què disposi.</p> <p>6. Documentació acreditativa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plec de propostes 2: Oferta econòmica <p>1. Proposta econòmica del licitador.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resguard de la garantia provisional. • Declaració del licitador de no estar incapacitat, i de no ser incompatible per contractar amb l'administració.
8. Admissió de pliques.	Informe i acord.	<ul style="list-style-type: none"> • Informe dels serveis tècnics de l'Ajuntament sobre el contingut del plec de propostes 1. • Acord d'admissió de pliques de l'òrgan competent.
9. Anunci d'admissió de pliques.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Resultat de la primera part de la licitació. • Data d'obertura dels segons plecs.
10. Adjudicació provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta certificada pel secretari de l'Ajuntament que contingui l'adjudicació provisional.
11. Reclamacions dels licitadors.	Instàncies dels licitadors i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Opinió dels licitadors sobre l'acte de la subhasta, la capacitat jurídica de la resta de licitadors, i l'adjudicació definitiva. • Resolució de l'Ajuntament.
12. Adjudicació definitiva.	Resolució i resguard.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord de validació del concurs-subhasta. • Aprovació de l'adjudicació definitiva, per la Comissió Municipal Permanent o pel Ple, segons escaigui. • Resguard de la garantia definitiva.
13. Formalització del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura (per a despeses o ingressos superiors a 250.000 pessetes, o exigències legals). • Contingut: còpia literal del plec de condicions; referència de la proposta de l'adjudicatari a la licitació; còpia literal de l'acord de l'adjudicació definitiva; còpia de la carta de pagament de la garantia; clàusula de compliment de contracte; obligació del contractista de complir la legislació de protecció de la indústria nacional i del treball. • Document de justificació d'exempció de subhasta firmat pel secretari de l'Ajuntament.
	Document de formalització.	<ul style="list-style-type: none"> • Document subscript pel president i el secretari de l'Ajuntament i el contractista (quan no es necessiti escriptura). • Contingut: idèntic al de l'escriptura. • Document de justificació d'exempció de subhasta firmat pel secretari de l'Ajuntament.
	Comunicació.	<ul style="list-style-type: none"> • Comunicació literal de l'acord d'adjudicació (per a contractes iguals o inferiors a 10.000 pessetes).
14. Cessió del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura, quan el contracte estigui escripturat.
	Document de cessió.	<ul style="list-style-type: none"> • Document de cessió, autoritzat pel secretari de l'Ajuntament.
15. Recepció provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta firmada pel tècnic de l'Ajuntament i el contractista.

16. Recepció definitiva.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> Informe favorable del tècnic de l'Ajuntament. Acta de recepció definitiva firmada pel president de l'Ajuntament, o membre delegat, pel tècnic que ha fet l'informe, pel contractista i pel secretari.
17. Devolució de garantia.	Instància, informe i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> Sol·licitud de devolució de la garantia del contractista. Anunci al BOP de cancel·lació de garantia. Informe de l'interventor i del tècnic que ha intervingut en el contracte. Resolució sobre la devolució, del Ple o de la Comissió Municipal Permanent.

Expedient de contractació de subministraments, serveis i obres públiques		
Objecte	Contractació de subministraments, serveis i obres públiques	
Inici	D'ofici	
Sistema	Concurs públic.	
Contingut de l'expedient		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut
1. Aprovació del plec de condicions.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> Aprovació del plec de condicions pel Ple. Aprovació del plec de condicions per la Comissió Municipal Permanent. Expedient previ necessari: informes dels tècnics pertinents justificant la suficient consignació al pressupost ordinari, o la durada inferior a un any del contracte.
2. Plec de condicions.	Plec de condicions.	<ul style="list-style-type: none"> Objecte del contracte. Projecte tècnic (quan se n'hagi elaborat un) o extracte. Durada del contracte. Terminis de realització de l'obra, servei o subministrament. Terminis de pagament. Terminis de garantia entre la recepció provisional i la definitiva. Tipus de licitació. Quadre de pressupost. Casos en què se sancionarà el contractista i quantia de les multes. Obligació de l'Ajuntament d'establir anualment la consignació al pressupost (només per a contractes de durada superior a un any).
3. Justificació d'exempció de subhasta.	Certificació.	<ul style="list-style-type: none"> Justificació d'exempció de subhasta feta pel secretari de l'Ajuntament.
4. Anunci de l'aprovació del plec de condicions.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> Anunci de l'acord d'aprovació del plec i plec de condicions.
5. Reclamacions.	Instàncies i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> Reclamacions realitzades sobre el plec aprovat. Resolució de la Comissió Municipal Permanent o del Ple.

6. Anunci del concurs.	Anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Garantia provisional a prestar pels licitadors. • Garantia definitiva a prestar per l'adjudicatari. • Model de proposta. • Termini, lloc i hores on presentar les pliques. • Lloc, dia i hora d'obertura de pliques. • Existència de suficient consignació pressupostària (només quan l'Ajuntament hagi de pagar). • Haver obtingut les autoritzacions per a la validesa del contracte.
7. Pliques.	Plec de propostes.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta dels licitadors. • Resguard acreditatiu de constitució de la garantia provisional. • Declaració del licitador de no estar incapacitat, i de no ser incompatible per contractar amb l'administració. • Poder o document acreditatiu de personalitat (només quan el licitador designi un representant o un membre d'una societat actui en nom d'aquesta).
8. Licitació.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta de la licitació certificada pel secretari de l'Ajuntament.
9. Adjudicació del concurs.	Informe i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Informe dels serveis tècnics de l'Ajuntament sobre les propostes presentades al concurs. • Acord d'adjudicació del concurs, fet per la Corporació Municipal o pel Ple, segons s'escaigui.
10. Formalització del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura (per a despeses o ingressos superiors a 250.000 pessetes, o exigències legals). • Contingut: còpia literal del plec de condicions; referència de la proposta de l'adjudicatari a la licitació; còpia literal acord adjudicació definitiva; còpia de la carta de pagament de la garantia; clàusula de compliment de contracte; obligació del contractista de complir la legislació de protecció de la indústria nacional i del treball.
	Document de formalització.	<ul style="list-style-type: none"> • Document subscript pel president i el secretari de l'Ajuntament i el contractista (quan no es necessiti escriptura). • Contingut: idèntic al de l'escriptura.
	Comunicació.	<ul style="list-style-type: none"> • Comunicació literal de l'acord d'adjudicació (per a contractes iguals o inferiors a 10.000 pessetes).
11. Cessió del contracte.	Espectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Espectura, quan el contracte estigui escripturat.
	Document de cessió.	<ul style="list-style-type: none"> • Document de cessió, autoritzat pel secretari de l'Ajuntament.
12. Recepció provisional.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta firmada pel tècnic de l'Ajuntament i el contractista.
13. Recepció definitiva.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Informe favorable del tècnic de l'Ajuntament. • Acta de recepció definitiva firmada pel president de l'Ajuntament, o membre delegat, pel tècnic que ha fet l'informe, pel contractista i pel secretari.
14. Devolució de la garantia.	Instància, informe i resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Sol·licitud de devolució de la garantia del contractista. • Anunci al BOP de cancel·lació de garantia. • Informe de l'interventor i del tècnic que ha intervingut en el contracte. • Resolució sobre la devolució, del Ple o de la Comissió Municipal Permanent.

3.6. En temps de globalització. L'expedient de contractació en l'actualitat.

En aquest apartat s'han volgut incloure els expedients tipus que sorgeixen seguint cada un dels tres procediments de contractació administrativa de què disposa l'Administració, és a dir, els procediments obert, restringit i negociat. Els tres quadres següents recullen, per tant, la documentació bàsica que ha de conformar l'expedient elaborat amb cada un dels tres procediments, des de l'inici d'aquest fins a la formalització del contracte.

Naturalment, cada tipus o classe de contracte que vulgui celebrar l'Administració local requereix l'elaboració de documentació específica fruit de les característiques pròpies de l'objecte del contracte. Un altre factor que influeix en la diversificació de la documentació recollida pels diferents tipus d'expedients és la forma d'adjudicació, en els casos dels procediments obert i restringit. Sense oblidar, que les vicissituds que s'esdevinguin durant l'execució del contracte també poden aportar modificacions parcials en la documentació que integra els expedients.

En aquest sentit, s'ha elaborat també, a títol d'exemple, un quadre explicatiu de la documentació bàsica que conté l'expedient d'obres, realitzat per mitjà del procediment obert i adjudicat mitjançant subhasta. En aquest cas però, s'ha elaborat el quadre des de l'inici global del procediment, amb la necessitat de contractar, fins al final, amb la liquidació del contracte.

Expedient de contractació			
Objecte	Contractació administrativa		
Inici	D'ofici		
Procediment	Obert		
Contingut de l'expedient			
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut	Productor
1. Necessitat de contractar.	Informe.	<ul style="list-style-type: none"> Informe raonat de la necessitat de contractar, amb les característiques i import de l'objecte del contracte. 	> Servei que proposa la contractació.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> Resolució motivada de la necessitat de contractar. Justificació del fraccionament de l'objecte del contracte (només si s'escau). 	> Òrgan de contractació.
2. Existència de consignació.	Certificat.	<ul style="list-style-type: none"> Certificat o document substitutiu legal d'existència de crèdit. Fiscalització de la Intervenció. 	> Hisenda (intervenció / tresoreria).
3. Plec de clàusules administratives particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> Durada del contracte. Previsió de pròrroga i durada d'aquesta. Definició i objecte del contracte. Necessitats administratives a satisfer. 	> Òrgan de contractació.

		<ul style="list-style-type: none"> • Pressupost base de la licitació. • Menció de l'existència de crèdit. • Termini d'execució o durada del contracte. • Procediment i forma d'adjudicació. • Import màxim de les despeses de publicitat de la licitació. • Indicació d'autorització de variants (si s'escau). • Criteris per a l'adjudicació del concurs, només quan s'usi aquesta forma d'adjudicació. • Criteris objectius per determinar una proposta temerària o desproporcionada, només per al concurs. • Resta de clàusules específiques per a cada tipus de contracte. 	
4. Plec de clàusules tècniques particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> • Característiques dels béns o prestacions del contracte. • Preu de cada una de les unitats que descomponen el pressupost i nombre estimat d'unitats a subministrar. • Requisits, modalitats i característiques tècniques de les variants, si s'escau. 	> Òrgan de contractació.
5. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació del plec de clàusules administratives per mitjà d'edicte i d'anuncis al BOP i al DOGC. 	> Òrgan de contractació.
6. Reclamacions.	Instància.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions al plec de clàusules administratives. 	> Particulars.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució de les reclamacions. 	> Òrgan de contractació.
7. Aprovació de l'obertura del procediment de licitació.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada aprovant l'expedient i disposant l'obertura del procediment. • Aprovació de la despesa. • Justificació del procediment i forma adoptats. 	> Òrgan de contractació.
8. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicitat de la licitació per mitjà d'edicte i al BOP i al DOGC. 	> Òrgan de contractació.
9. Propostes dels licitadors.	Pliques.	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes dels licitadors. • Documentació acreditativa de la personalitat jurídica de l'empresari. • Documents acreditatius de la solvència econòmica, financera i tècnica o professional, o de la classificació de l'empresa. • Declaració responsable d'estar al corrent de les obligacions tributàries i de la Seguretat Social. • Resguard de la garantia provisional.⁶⁵ 	> Particulars.

		<ul style="list-style-type: none"> • Declaració de submissió a la jurisdicció dels tribunals espanyols, només per a empreses estrangeres. 	
10. Adjudicació.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta de la subhasta o del concurs, amb la proposta d'adjudicació. 	> Mesa de contractació.
	Resolució i notificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord d'adjudicació. • Notificació de l'adjudicació als participants. 	> Òrgan de contractació.
11. Anunci.	Edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació de l'adjudicació al BOP, DOGC, quan l'import sigui igual o superior a 60.101,21 €. • Publicació al BOE i al DOCE, si el contracte està subjecte a publicitat comunitària obligatòria. 	> Òrgan de contractació.
12. Contracte.	Resguard	<ul style="list-style-type: none"> • Resguard de la garantia definitiva. • Document administratiu contractual que contindrà: <ul style="list-style-type: none"> - òrgan de contractació i adjudicatari, la seva competència i capacitat. - data i import d'aprovació de la despesa, i data de fiscalització; o referència d'acord de celebració; o d'acord d'autorització del contracte. - preu que ha d'abonar l'Administració local, si s'escau, i règim de pagaments. - terminis totals o parcials d'execució, de garantia, si s'escau. - garantia definitiva i, si s'escau, complementària. - clàusules conseqüència de les variants acceptades. - exclusió de revisió de preus o fórmula oficial de revisió, si s'escau. - règim de penalitats per demora. - conformitat del contractista als plecs de clàusules administratives i tècniques. - submissió a la legislació de contractes de les Administracions públiques. • Escriptura, només si ho demana el contractista. 	> Adjudicatari.
	Contracte.	<ul style="list-style-type: none"> • Informe raonat de la necessitat de contractar, amb les característiques i import de l'objecte del contracte. 	> Òrgan de contractació/ adjudicatari.

Expedient de contractació	
Objecte	Contractació administrativa
Inici	D'ofici
Procediment	Restringit

Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut	Productor
1. Necessitat de contractar.	Informe.	<ul style="list-style-type: none"> Informe raonat de la necessitat de contractar, amb les característiques i import de l'objecte del contracte. 	> Servei que proposa la contractació.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> Resolució motivada de la necessitat de contractar. Justificació del fraccionament de l'objecte del contracte (només si s'escau). 	> Òrgan de contractació.
2. Existència de consignació.	Certificat.	<ul style="list-style-type: none"> Certificat o document substitutiu legal d'existència de crèdit. Fiscalització de la Intervenció. 	> Hisenda (intervenció / tresoreria).
3. Plec de clàusules administratives particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> Durada del contracte. Previsió de pròrroga i durada d'aquesta. Definició i objecte del contracte. Necessitats administratives a satisfer. Pressupost base de la licitació. Menció de l'existència de crèdit. Termini d'execució o durada del contracte. Procediment i forma d'adjudicació. Criteris objectius per cursar les invitacions a participar. Import màxim de les despeses de publicitat de la licitació. Indicació d'autorització de variants (si s'escau). Criteris per a l'adjudicació del concurs, només quan s'usi aquesta forma d'adjudicació. Criteris objectius per determinar una proposta temerària o desproporcionada, només per al concurs. Resta de clàusules específiques per a cada tipus de contracte. 	> Òrgan de contractació.
4. Plec de clàusules tècniques particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> Característiques dels béns o prestacions del contracte. Preu de cada una de les unitats que descomponen el pressupost i nombre estimat d'unitats a subministrar. Requisits, modalitats i característiques tècniques de les variants, si s'escau. 	> Òrgan de contractació.
5. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> Publicació del plec de clàusules administratives per mitjà d'edicte i d'anuncis al BOP i al DOGC. 	> Òrgan de contractació.
6. Reclamacions.	Instància	<ul style="list-style-type: none"> Reclamacions al plec de clàusules administratives. 	> Particulars.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> Resolució de les reclamacions. 	> Òrgan de contractació.

7. Aprovació obertura del procediment de licitació.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada aprovant l'expedient i disposant l'obertura del procediment. • Aprovació de la despesa. • Justificació del procediment i forma adoptats. 	> Òrgan de contractació.
8. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Indicació del límit d'empreses a invitar. (mínim 5 i màxim 20). 	> Òrgan de contractació
9. Sol·licituds de participació.	Instància i documentació acreditativa.	<ul style="list-style-type: none"> • Instància de l'empresa/ri. • Documentació acreditativa de l'empresari (DNI), o del representant de l'empresa (poder). • Documentació acreditativa de la solvència, només si escau. 	> Particulars.
10. Invitació a participar.	Notificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Invitació a participar en la licitació. • Adreça del servei on sol·licitar informació complementària, la data límit per demanar-la i el preu de la documentació. • La data límit de recepció de propostes, l'adreça on enviar-les i l'idioma d'aquestes. • Lloc, dia i hora d'obertura de propostes. • La referència de l'anunci del contracte. 	> Òrgan de contractació
11. Presentació de propostes.	Plec de propostes / resguard.	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes dels licitadors. • Documentació acreditativa de la personalitat jurídica de l'empresari. • Documents acreditatius de la solvència econòmica, financera i tècnica o professional, o de la classificació de l'empresa. • Declaració responsable d'estar al corrent de les obligacions tributàries i de la Seguretat Social. • Resguard de la garantia provisional.⁶⁶ • Declaració de submissió a la jurisdicció dels tribunals espanyols, només per a empreses estrangeres. 	> Particulars.
12. Adjudicació.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta del concurs, amb la proposta d'adjudicació. 	> Mesa de contractació
	Resolució i notificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Acord d'adjudicació. • Notificació de l'adjudicació als participants. 	> Òrgan de contractació.
13. Anunci	Edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació de l'adjudicació al BOP, DOGC, quan l'import sigui igual o superior a 60.101,21 €. • Publicació al BOE i al DOCE, si el contracte està subjecte a publicitat comunitària obligatòria. 	> Òrgan de contractació.
14. Contracte	Resguard	<ul style="list-style-type: none"> • Document acreditatiu de la garantia definitiva. 	> Adjudicatari.

	Contracte.	<ul style="list-style-type: none"> • Document administratiu contractual que contindrà: <ul style="list-style-type: none"> - òrgan de contractació i adjudicatari, la seva competència i capacitat. - data i import d'aprovació de la despesa, i data de fiscalització; o referència d'acord de celebració; o d'acord d'autorització del contracte. - preu que ha d'abonar l'Administració local, si s'escau, i règim de pagaments. - terminis totals o parcials d'execució, de garantia, si s'escau. - garantia definitiva i, si s'escau, complementària. - clàusules conseqüència de les variants acceptades. - exclusió de revisió de preus o fórmula oficial de revisió, si s'escau. - règim de penalitats per demora. - conformitat del contractista als plecs de clàusules administratives i tècniques. - submissió a la legislació de contractes de les Administracions públiques. • Escriptura, només si ho demana el contractista. 	> Òrgan de contractació / adjudicatari.
--	------------	---	---

Expedient de contractació			
Objecte	Contractació administrativa		
Inici	D'ofici		
Sistema	Negociat		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut	Productor
1. Necessitat de contractar.	Informe.	<ul style="list-style-type: none"> • Informe raonat de la necessitat de contractar, amb les característiques i import de l'objecte del contracte. 	> Servei que proposa la contractació.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada de la necessitat de contractar. • Justificació del fraccionament de l'objecte del contracte (només si s'escau). 	> Òrgan de contractació.
2. Existència de consignació.	Certificat.	<ul style="list-style-type: none"> • Certificat o document substitutiu legal d'existència de crèdit. • Fiscalització de la Intervenció. 	> Hisenda (intervenció / tresoreria).
3. Plec de clàusules administratives particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> • Determinació dels aspectes econòmics i tècnics objecte de la negociació amb els empresaris o empreses. • Durada del contracte. • Previsió de pròrroga i durada d'aquesta. Definició i objecte del contracte. • Necessitats administratives a satisfer. 	> Òrgan de contractació.

		<ul style="list-style-type: none"> • Pressupost base de la licitació. • Menció de l'existència de crèdit. • Termini d'execució o durada del contracte. • Procediment d'adjudicació. • Import màxim de les despeses de publicitat de la licitació. • Indicació d'autorització de variants (si s'escau). • Garanties provisional i definitiva. • Resta de clàusules específiques per a cada tipus de contracte. 	
4. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació del plec de clàusules administratives per mitjà d'edicte i d'anuncis al BOP i al DOGC. 	> Òrgan de contractació.
5. Reclamacions.	Instància	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions al plec de clàusules administratives. 	> Particulars.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució de les reclamacions. 	> Òrgan de contractació.
6. Aprovació obertura del procediment.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada aprovant l'expedient i disposant l'obertura del procediment. • Aprovació de la despesa. • Justificació del procediment i forma adoptats. • Justificació de la necessitat de no donar publicitat al procediment. 	> Òrgan de contractació.
7. Anunci (si s'escau).	Edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Anunci de l'obertura del procediment (només per a despeses molt grans i quan s'ha d'anunciar al DOCE) 	> Òrgan de contractació.
8. Sol·licitud d'ofertes.	Notificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Invitacions cursades per l'Ajuntament als empresaris desitjats (mínim de 3). • Adreça del servei on sol·licitar informació complementària, la data límit per demanar-la i el preu de la documentació. • La data límit de recepció de propostes, l'adreça on enviar-les i l'idioma d'aquestes. • Lloc, dia i hora d'obertura de propostes. • La referència de l'anunci del contracte, quan s'escaigui. 	> Òrgan de contractació.
9. Ofertes.	Plec d'ofertes.	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes dels empresaris. • Resguard de la garantia provisional. 	> Particulars.
	Informe	<ul style="list-style-type: none"> • Informe amb les raons de l'acceptació o rebuig aplicades. 	> Òrgan de contractació.
10. Adjudicació.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposta d'adjudicació de la Mesa de contractació (només en cas que es constitueixi). 	> Mesa de contractació.
	Resolució i notificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada de l'adjudicació. • Notificació de l'adjudicació als participants. 	> Òrgan de contractació.

11. Anunci.	Edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació de l'adjudicació al BOP, DOGC, quan l'import sigui igual o superior a 60.101,21 €. • Publicació al BOE i al DOCE, si el contracte està subjecte a publicitat comunitària obligatòria. 	> Òrgan de contractació.
12. Contracte.	Resguard.	• Resguard de la garantia definitiva.	> Adjudicatari.
	Contracte.	<ul style="list-style-type: none"> • Document administratiu contractual que contindrà: <ul style="list-style-type: none"> - òrgan de contractació i adjudicatari, la seva competència i capacitat. - data i import d'aprovació de la despesa, i data de fiscalització; o referència d'acord de celebració; o d'acord d'autorització del contracte. - preu que ha d'abonar l'Administració local, si s'escau, i règim de pagaments. - terminis totals o parcials d'execució, de garantia, si s'escau. - garantia definitiva i, si s'escau, complementària. - clàusules conseqüència de les variants acceptades. - exclusió de revisió de preus o fórmula oficial de revisió, si s'escau. - règim de penaltats per demora. - conformitat del contractista als plecs de clàusules administratives i tècniques. - submissió a la legislació de contractes de les Administracions públiques. • Escripura, només si ho demana el contractista. 	> Òrgan de contractació/ adjudicatari.

Expedient de contractació			
Objecte	Contractació d'obres		
Inici	D'ofici		
Procediment	Obert		
Sistema	Subhasta		
Denominació	Aspectes formals	Aspectes del contingut	Productor
1. Projecte. ⁶⁷	Projecte.	<ul style="list-style-type: none"> • Memòria de l'objecte de les obres. • Plànols de conjunt i de detall de definició de l'obra, de delimitació d'ocupació de terrenys i restitució de servituds, si s'escau. • Plec de prescripcions tècniques particulars (descriu al punt 4). • Pressupost. • Pla d'obra indicatiu. 	> Òrgan de contractació

		<ul style="list-style-type: none"> • Fonaments del replanteig de l'obra. • Documentació prevista en normes legals o reglamentàries. • Estudi de seguretat i salut. • Estudi geotècnic, si s'escau. 	
2. Necessitat de contractar.	Informe	<ul style="list-style-type: none"> • Informe raonat de la necessitat de contractar, amb les característiques i import de l'objecte del contracte. 	> Servei que proposa la contractació.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada de la necessitat de contractar. • Justificació del fraccionament de l'objecte del contracte (només si s'escau). 	> Òrgan de contractació
3. Existència de consignació.	Certificat.	<ul style="list-style-type: none"> • Certificat o document substitutiu legal d'existència de crèdit. • Fiscalització de la Intervenció. 	> Hisenda (intervenció / tresoreria).
4. Plec de clàusules tècniques particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> • Característiques dels béns o prestacions del contracte. • Preu de cada una de les unitats que descomponen el pressupost i nombre estimat d'unitats a subministrar. • Requisits, modalitats i característiques tècniques de les variants, si s'escau. • Característiques dels materials a utilitzar. • Assaigs a realitzar amb els materials. • Normes per a l'elaboració de les diferents unitats d'obra. • Instal·lacions que s'exigeixin. • Estudi amb les mesures de seguretat i salut a adoptar durant l'execució del contracte. • Formes d'amidament i valoració de les unitats d'obra. • Formes d'abonament de les partides alçades. • Normes i proves previstes per a la recepció. 	> Òrgan de contractació (aprovació).
5. Plec de clàusules administratives particulars.	Plec de clàusules.	<ul style="list-style-type: none"> • Definició i objecte del contracte. • Necessitats administratives a satisfer. • Pressupost base de la licitació. • Menció de l'existència de crèdit. • Termini d'execució o durada del contracte. • Procediment i forma d'adjudicació. • Import màxim de les despeses de publicitat de la licitació. • Indicació d'autorització de variants (si s'escau). • Garantia provisional, definitiva i complementària (si s'escau). 	> Òrgan de contractació (aprovació).

		<ul style="list-style-type: none"> • Drets i obligacions de les parts. • Referència al règim de pagaments. • Índex aplicable a la revisió de preus, o la seva improcedència. • Causes especials de resolució del contracte. • Menció de les penalitats per demora. • Termini especial de recepció del contracte, si s'escau. • Termini de garantia del contracte, o justificació de la seva inexistència. • Part o percentatge de prestacions que pugui subcontractar el contractista. • Obligació del contractista de guarda sigil sobre el contracte, si s'escau. • Submissió a la legislació de contractes de les Administracions Públiques. • Referència al projecte. • Criteris de selecció de la solvència econòmica, financera i tècnica, per a contractes d'import igual o superior a 120.202,42 €. • Termini total d'execució del contracte. • Previsió de pròrroga, durada. • Freqüència d'expedició de les certificacions d'obres. • Condicions i requisits de pagament a compte de les actuacions preparatòries. • Expressió de les condicions de fiscalització i d'aprovació de la despesa. • Especificació de la direcció de l'execució del contracte. • Imputació a l'òrgan de contractació o al contractista de les despeses d'assaigs de materials, unitats d'obra o informes, si s'escau. 	
6. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació del plec de clàusules administratives per mitjà d'edicte i d'anuncis al BOP i al DOGC. 	> Òrgan de contractació.
7. Reclamacions.	Instància.	<ul style="list-style-type: none"> • Reclamacions al plec de clàusules administratives. 	> Particulars.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució de les reclamacions. 	> Òrgan de contractació.
8. Aprovació de l'obertura del procediment de licitació.	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada aprovant l'expedient i disposant l'obertura del procediment. • Aprovació de la despesa. • Justificació del procediment i forma adoptats. 	> Òrgan de contractació.

9. Anunci.	Edicte i anunci.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicitat de la licitació per mitjà d'edicte i al BOP i al DOGC (i al BOE i al DOCE, si s'escau). • Criteris de selecció, si s'escau. 	> Òrgan de contractació.
10. Propostes dels licitadors.	Plec de propostes.	<ul style="list-style-type: none"> • Propostes dels licitadors. • Documentació acreditativa de la personalitat jurídica de l'empresari. • Documents acreditatius de la solvència econòmica, financera i tècnica, o de la classificació de l'empresa. • Declaració responsable d'estar al corrent d'elles obligacions tributàries i de la Seguretat Social. • Resguard de la garantia provisional⁶⁸. • Declaració de submissió a la jurisdicció dels tribunals espanyols, només per a empreses estrangeres. 	> Particulars.
11. Adjudicació.	Acta	<ul style="list-style-type: none"> • Acta de la subhasta, amb la proposta d'adjudicació. 	> Mesa de contractació.
	Resolució / notificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució motivada de l'adjudicació. • Notificació de l'adjudicació als licitadors. 	> Òrgan de contractació
12. Anunci.	Edicte.	<ul style="list-style-type: none"> • Publicació de l'adjudicació al BOP, DOGC, quan l'import sigui igual o superior a 60.101,21 €. • Publicació al BOE i al DOCE, si el contracte està subjecte a publicitat comunitària obligatòria. 	> Òrgan de contractació.
13. Contracte.	Resguard de la garantia.	<ul style="list-style-type: none"> • Resguard de la garantia definitiva. 	> Adjudicatari.
	Contracte.	<ul style="list-style-type: none"> • Document administratiu contractual que contindrà: <ul style="list-style-type: none"> - òrgan de contractació i adjudicatari, la seva competència i capacitat. - data i import d'aprovació de la despesa, i data de fiscalització; o referència d'acord de celebració; o d'acord d'autorització del contracte. - preu que ha d'abonar l'Administració local, si s'escau, i règim de pagaments. - terminis totals o parcials d'execució, de garantia, si s'escau. - garantia definitiva i, si s'escau, complementària. - clàusules conseqüència de les variants acceptades. - exclusió de revisió de preus o fórmula oficial de revisió, si s'escau. - règim de penalitats per demora. - conformitat del contractista als plecs de clàusules administratives i tècniques. 	> Òrgan de contractació/ adjudicatari.

		<ul style="list-style-type: none"> - submissió a la legislació de contractes de les Administracions públiques. - definició de l'obra, referència al projecte. - termini per a la comprovació del replanteig. - conformitat del contractista amb el projecte. • Escritura, només si ho sol·licita el contractista. 	
14. Programa de treball	Programa	<ul style="list-style-type: none"> • Programa que seguirà el contractista per a l'execució de l'obra, només per a obres de durada superior a un any o es digui al plec de clàusules administratives particulars. • Ordenació en parts d'obra de les unitats del projecte. • Determinació dels mitjans per a l'execució. • Descripció temporal de les obres. • Valoració mensual i acumulada de l'obra. • Diagrama d'activitats. 	> Contractista.
	Resolució.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució valorada sobre el programa de treball. 	> Òrgan de contractació.
15. Acta de replanteig.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Comprovació del replanteig. 	> Direcció de l'obra.
16. Relació valorada.	Informe.	<ul style="list-style-type: none"> • Relació valorada de l'amidament de les unitats d'obra executades i els preus contractats. 	> Direcció de l'obra.
	Instància.	<ul style="list-style-type: none"> • Al·legacions del contractista, si s'escau. 	> Contractista.
17. Certificacions d'obra.	Certificació.	<ul style="list-style-type: none"> • Certificacions d'obra prenent com a base la relació valorada. 	> Hisenda.
18. Recepció de l'obra.	Comunicació	<ul style="list-style-type: none"> • Comunicació d'acabament imminent de l'obra (45 dies abans). 	> Contractista
	Informe	<ul style="list-style-type: none"> • Informe favorable. 	> Direcció de l'obra.
	Resolució / notificació	<ul style="list-style-type: none"> • Resolució favorable a la recepció i data d'aquesta. • Notificació de la data de recepció al contractista, a la direcció de l'obra i a la Intervenció de l'Ajuntament, si s'escau. 	> Òrgan de contractació.
	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta de recepció de l'obra, inici del termini de garantia, i data de l'amidament general. 	> Facultatiu representant de l'Ajuntament / direcció de l'obra / contractista.
19. Amidament general.	Acta.	<ul style="list-style-type: none"> • Acta d'amidament general de l'obra. 	> Direcció de l'obra / contractista.

	Instància.	• Reclamació a l'amidament, si s'escau.	> Contractista.
	Resolució.	• Resolució a la reclamació en base l'informe de la direcció de l'obra.	> Òrgan de contractació.
20. Certificació final d'obra.	Certificació contractació.	• Certificació final de les obres executades.	> Òrgan de contractació.
21. Liquidació del contracte.	Resolució.	• Informe de l'estat de les obres, 15 dies abans d'expirar la garantia. • Proposta de liquidació. • Notificació al contractista.	> Direcció de l'obra. > Òrgan de contractació. > Hisenda.
	Projecte.	• Aprovació de la liquidació.	> Òrgan de contractació.
	Informe	• Devolució de la garantia.	> Servei que proposa la contractació.

Annex 1: Tipus de contractes i formes d'adjudicació

1852	1883	1900	1905	1923	1924	1953	1965	1995	2000
Clases de contractes				<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de serveis d'obres de compres, vendes, arrendaments i tot el que suposi despesa o ingrès als fons municipals 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de serveis d'obres de compres, vendes, arrendaments i tot el que suposi despesa o ingrès als fons municipals 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de serveis municipals 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de serveis 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de consultoria, assistència i contractes de serveis •Contractes d'escassa quantia de productes perfectament definits tècnicament, i quan no se'n puguin variar els terminis ni modificar-los 	
		<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de serveis d'obres, de compres, vendes, arrendaments i tot el que suposi despesa o ingrès als fons municipals 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes d'arrendaments i adquisició de béns immobles, o adquisició i lloguer de béns mobles quan no sigui possible fixar-ne el preu 	<ul style="list-style-type: none"> •Arrendaments de locals municipals 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes d'obres d'adquisició i arrendaments d'immobles 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de concessió de serveis i explotació de serveis municipalitzats 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de gestió de serveis públics 		
				<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de gestió de serveis municipalitzats 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de compra d'efectes a l'estranger •Contractes que existixin garanties i condicions especials als contractistes 	<ul style="list-style-type: none"> •Contractes de compra d'efectes a l'estranger •Contractes que existixin garanties i condicions especials als contractistes 			

Annex 2: Apèndix legislatiu

1. Normativa sobre contractació administrativa

Reial Decret, de 10 d'octubre de 1845, pel qual s'aprova la Instrucció per a promoure i executar obres públiques.

Reial Ordre, de 18 de març de 1846, sobre contractes d'obres públiques.

Reial Ordre, de 9 d'abril de 1847, sobre cessions i traspassos de les obres subhastades.

Reial Ordre, de 19 de juliol de 1851, segons el qual serveix un sol dipòsit per a les subhastes dobles d'obres públiques.

Reial Decret, de 27 de febrer de 1852, regles per a la celebració de tota classe de contractes sobre serveis i obres públiques.

Reial Ordre, de 19 de març de 1852, pel qual s'aprova la Instrucció de 18 de març per a la celebració de les subhastes dels serveis i obres a càrrec de la Direcció General d'Obres Públiques.

Reial Decret, de 15 de setembre de 1852, pel qual s'aprova la Instrucció per a la contractació de serveis d'obres públiques en la part relativa a les branques d'Hisenda.

Reial Ordre, de 4 de novembre de 1852, que assenyala les èpoques de pagament d'obres i serveis.

Reial Decret, de 10 de juliol de 1861, aprovant el plec de condicions per als contractes d'obres públiques.

Reial Decret, de 4 de gener de 1883, pel qual s'aproven les regles i formalitats per als contractes de les Diputacions i els Ajuntaments.

Circular, de 19 d'abril de 1883, sobre els antecedents i documents que els Ajuntaments i Diputacions han de remetre a la Direcció General d'Administració Local, en cas de subhasta simultània.

Reial Decret, d'11 de juny de 1886, aprovant el plec de condicions generals per a la contractació d'obres públiques.

Reial Decret, de 26 d'abril de 1900, pel qual s'aprova la Instrucció per a la contractació dels serveis provincials i municipals.

Reial Decret, de 24 de gener de 1905, pel qual s'aprova la Instrucció per a la contractació dels serveis provincials i municipals.

Reial Decret, de 22 de maig de 1923, pel qual s'aprova la Instrucció per a la contractació dels serveis provincials i municipals.

Reial Decret, de 2 de juliol de 1924, pel qual s'aprova el Reglament per a la contractació de les obres i serveis a càrrec de les entitats municipals.

Decret de 19 de maig de 1932, de modificació del Reglament per a la contractació de les obres i serveis a càrrec de les entitats municipals.

- Ordre de 15 de març de 1933, sobre el principi de publicitat.
- Acord de 12 d'agost de 1932, sobre compliment de la Llei de 14 de febrer de 1907.
- Ordre Constitucional de 15 de març de 1933, sobre adquisicions i subministraments de serveis i obres públiques pels organismes de l'Administració pública.
- Llei de 12 de juliol de 1933, sobre excepció de subhasta o concurs per a l'adquisició de queviures i articles per a l'Exèrcit.
- Circular de 6 de novembre de 1933, del Tribunal de comptes de la República.
- Decret de 9 de gener de 1953, pel qual s'aprova el Reglament de contractació de les corporacions locals.
- Decret de 17 de juny de 1955, per qual s'aprova el Reglament de Serveis de les Corporacions Locals.
- Decret 923/1965, de 8 d'abril, pel qual s'aprova Llei de Contractes de l'Estat.
- Decret 3637/1965, de 20 de novembre, sobre contractes que es celebrin i s'executin a l'estranger.
- Llei 5/1973 de 17 de març, de modificació de la Llei de Contractes de l'Estat de 1965.
- Decret 2572/1973, de 5 d'octubre, que aprova el Plec de clàusules administratives generals per a la contractació d'equips i sistemes per al tractament de la informació.
- Decret 1005/1974, de 4 d'abril, sobre contractes d'assistència amb empreses consultores o de serveis.
- Decret 3410/1975, de 25 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament general de contractació de l'Estat.
- Reial Decret 1465/1985, de 17 de juliol, sobre contractes de treballs específics i concrets no habituals de l'Administració.
- Reial Decret 2357/1985, de 20 de novembre, sobre contractes de treballs específics i concrets no habituals de l'Administració.
- Reial Decret 2528/1986, de 28 de novembre, sobre reforma del Reglament de Contractació de l'Estat de 1975.
- Reial Decret Legislatiu 931/1986, de 2 de maig, pel qual es modifica la Llei de Contractes de l'Estat per a adaptar-la a les directives de la Comunitat Econòmica Europea.
- Llei 13/1995, de 18 de maig, de Contractes de les Administracions Públiques.
- Decret 179/1995, de 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens local.

- Decret 390/1996, d'1 de març, de desenvolupament parcial de la Llei 13/1995, de 18 de maig, de Contractes de les Administracions públiques.
- Llei 53/1999, de 28 de desembre, que modifica la Llei de Contractes de les Administracions Públiques de 1995
- Reial Decret Legislatiu 2/2000, de 16 de juny, que aprova el text refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques
- Reial Decret 541/2001, de 18 de maig, d'especialitats en la contractació de serveis de telecomunicació
- Reial Decret 1098/2001, de 12 d'octubre, aprovant el Reglament general de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques.
- Ordre HAC/737/2002, de 2 d'abril, per la que es fan públics els límits dels diversos tipus de contractes a efectes de la contractació administrativa a partir de l'1 de gener de 2002.
- Llei 13/2003, de 23 de maig, reguladora del contracte de concessió d'obres públiques.

2. Administració local general

- Constitució Política de la Monarquia Espanyola, 19 de març de 1812 (arts. 275, 282, 283, 309-323).
- Decret, de 23 de maig de 1812, per a la formació dels Ajuntaments constitucionals.
- Decret, de 10 de juliol de 1812, que dictarà regles sobre formació dels Ajuntaments constitucionals.
- Decret, de 19 de maig de 1813, sobre la validesa de la Llei sobre parentesc.
- Decret, d'11 d'agost de 1813, sobre substitució de vacants.
- Reial Decret, de 15 de juny de 1814, mitjançant el qual s'ordena el retorn dels Ajuntaments a les facultats econòmiques de 1808.
- Reial Cèdula, de 30 de juliol de 1814, segons la qual es dissolen i extingeixen els Ajuntaments constitucionals.
- Llei, de 3 de febrer de 1823, per al govern econòmic i polític de les províncies.
- Reial Ordre de 20 d'abril de 1823, aprovant la Instrucció per al govern econòmic i polític de les províncies.
- Decret, d'1 d'octubre de 1823, pel qual s'instaura novament l'absolutisme.
- Estatut Reial, de 10 d'abril de 1834.

Reial Decret, de 23 de juliol de 1835, per a la formació provisional dels Ajuntaments.

Llei de 15 d'octubre de 1836, per la qual es restableix la Instrucció de 1823.

Llei municipal, de 14 de juliol de 1840.

Llei, de 8 de gener de 1845, d'organització i atribucions dels Ajuntaments.

Llei Municipal, de 20 d'agost de 1870.

Llei Municipal, de 2 d'octubre de 1877.

Reial Decret, de 8 de març de 1924, pel qual s'aprova l'Estatut municipal.

Reial Decret, de 10 de juliol de 1924, pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament dels Ajuntaments.

Reglament de procediment en matèria municipal, de 23 d'agost de 1924.

Llei, de 17 de juliol de 1945, de Bases de Règim local.

Llei, de 16 de desembre de 1950, de Règim local.

Decret, de 17 de maig de 1952, aprovant el Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les corporacions locals.

Decret, de 24 de juny de 1955, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Règim Local.

Llei 41/75, de 19 de novembre, de bases de l'Estatut de Règim Local.

RD 3046/1977, de 6 d'octubre, articulació parcial de la Llei 41/1975 de bases de l'Estatut de Règim Local.

Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases del Règim Local.

Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'organització, funcionament i règim Jurídic dels ens locals.

Llei 8/1987, de 15 d'abril, Municipal i de Règim Local de Catalunya.

Llei 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya.

3. D'altres mesures aplicables

Llei, d'1 de juliol de 1911, d'Administració i Comptabilitat de la Hisenda Pública.

Constitució de 1978 (art 149.1.18).

Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de las Hisendes Locals (i les modificacions introduïdes per les Lleis: 5/1990, 31/1990, 6/1991, 17/1991, 18/1991, 29/1991, 31/199, 137/1992, 39/1992, 21/1993,

22/1993, 42/1994, 19/1995, 13/1996, 53/1997, 66/1997, 25/1998, 49/1998, 50/1998, 55/1999, 14/2000, 18/2001, 24/2001).

RD500/1990, de 20 d'abril, pel qual es desenvolupa el Capítol primer del Títol sisè de la Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de las Hisendes Locals, en matèria de Pressupostos.

Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Llei 9/1996, de 15 de gener, per la qual s'adopten mesures extraordinàries, excepcionals i urgents en matèria d'abastaments hidràulics com a conseqüència de la persistència de la sequera (disposició addicional primera).

Llei 11/1996, de 27 de desembre, de Mesures de disciplina pressupostària (art 2).

Llei 13/1996, de 30 de desembre, de Mesures fiscals, administratives i de l'ordre públic (arts 72, 148 i 149).

Llei 66/1997, de 30 de desembre, de Mesures fiscals, administratives i de l'ordre públic (art 77).

Llei 46/1998, de 17 de desembre, sobre introducció de l'euro (art 30).

Llei 50/1998, de 30 de desembre, de Mesures fiscals, administratives i de l'ordre públic (art 56).

Llei 4/1999, de 13 de gener, de modificació de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú

Llei 14/2000, de 29 de desembre, de Mesures fiscals, administratives i de l'ordre públic.

Llei 24/2001 de 27 de desembre, de Mesures fiscals, administratives i de l'ordre públic.

Bibliografia

ALCUBILLA MARTÍNEZ, Marcelo (ed.). *Diccionario de la Administración española*. Madrid: 1892 (i successius).

BOQUERA OLIVER. "El contrato administrativo en la reciente Jurisprudencia francesa y española", *Revista de Administración Pública*, Sección de Administración Pública del Instituto de Estudios Políticos, núm. 23.

CAYETANO MARTÍN, C. "Introducción a las series documentales de los archivos municipales castellanos (s. XII - XVIII)". *Los Archivos de la Administración local*. Toledo: ANABAD Castilla-La Mancha, 1994.

- CHACÓN ORTEGA, Luis. *Manual de procedimiento y formularios de contratos para la administración local*. Barcelona: Bayer Hermanos, SA, 2001 (2a edició).
- CONEJO MUNTADA, Josep. "Aprovació dels pressupostos i retiment de comptes municipals durant els segles XIX i XX". Lligall 11. Revista catalana d'arxivística, Associació d'Arxivers de Catalunya, Barcelona, 1997.
- Gaceta de Madrid i Boletín Oficial del Estado, Madrid, diversos anys.
- GARCÍA DE ENTERRÍA, Eduardo. "Dos regulaciones orgánicas de la contratación administrativa", Revista de Administración Pública, Sección de Administración Pública del Instituto de Estudios Políticos, núm. 10.
- GARCÍA DE ENTERRÍA, Eduardo; FERNÁNDEZ, Tomás Ramón. *Curso de derecho administrativo*. Madrid: Civitas ediciones SL, 1999 (9a edició).
- GARCÍA RUIPÉREZ, Mariano. *Tipología documental municipal*. Monografías 16, Junta de Comunidades de Castilla-la Mancha, 2002.
- GONZÁLEZ - BERENGUER URRUTIA, José Luis. *La contratación local*. Madrid: El consultor de los ayuntamientos y de los juzgados, SA, 1982.
- GRUPO DE TRABAJO DE ARCHIVEROS MUNICIPALES DE MADRID. *Manual de tipología documental de los municipios*. Madrid: Comunidad de Madrid, 1988.
- GRUPO DE TRABAJO DE ARCHIVEROS MUNICIPALES DE MADRID. *Tipología documental municipal. 2*. Arganda: Ayuntamiento de Arganda, 1992.
- ISAD (G). *Norma internacional general de descripció arxivística*. Estocolm: Conseil international des archives (ICA), 1999 (2a edició). Versió catalana a cura de Josep Matats i Jaume Rufí Pagès, Associació d'Arxivers de Catalunya. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001.
- GUERRA LÓPEZ, Luis (edició preparada per). *Constitución española*. Tecnos, 1996 (8a edició).
- MATAS I BALAGUER, Josep. *Normes per a la classificació de la documentació municipal*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1989.
- MONTORO PUERTO, Miguel. *Contratos administrativos atípicos*. Madrid: Colección de Estudios Administrativos, 1969.
- MORENO GIL, O. (edició preparada per). *Contractes de les administracions públiques*. Madrid: Civitas, 2002 (17a edició).
- MORENO MOLINA, José Antonio; PLEITE GUADAMILLAS, Francisco. *El nuevo reglamento de contratación de las administraciones públicas*. La Ley, actualidad, 2002.

- Normes i procediments de valoració documental per a Arxius Públics. Taules d'avaluació documental*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1997.
- PAREJO ALFONSO, Luciano. *Derecho básico de la administración local*, Barcelona: Ariel, 1988.
- PASQUAL I ROCABERT, J.; OCAÑA PÉREZ DE TUDELA, C.; ESPINOSA ALEJOS, M.P., *Asignación de contratos públicos y subastas, con aplicaciones al caso español*. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales, 1988.
- Repertorio cronológico de Legislación*. Aranzadi. Madrid, diversos anys.
- Repertorio de la vida local de España*. Madrid: Instituto de Estudios de Administración local, 1954.
- ROMERO MARTÍNEZ, A. *Los papeles del fisco: estudio diplomático de la documentación fiscal castellana bajo-medieval*, Granada: Grupo editorial universitario, 1998.
- SOLÉ TURA, Jordi; AJA, Eliseo. *Constituciones y períodos constituyentes en España (1808-1936)*. Madrid: Siglo XXI, 1979 (4a edició).
- SOSA WAGNER, Francisco; DE MIGUEL GARCÍA, Pedro. *Las competencias de las corporaciones locales*, Madrid: Instituto de Estudios de Administración Local, 1985.
- TARRAUBELLA I MIRABET, Xavier. "Legislació, competències i documentació municipal en matèria d'urbanisme en els segles XIX i xx". Lligall 11. Revista catalana d'arxivística, Associació d'Arxivers de Catalunya, Barcelona, 1997.

Notes

- 1 És interessant el que afirma en aquest sentit González-Berenguer Urrutia: "La Administración ha decidido llevar a cabo una obra, adquirir o vender un bien, o realizar un servicio y para ello, en lugar de hacer uso de sus propias posibilidades de actuación sin requerir el concurso de los particulares, o en lugar de requerir este concurso, pero (...) haciendo uso de su imperium, la Administración decide elegir una vía media (...) que el Derecho privado la brinda: el contrato." GONZÁLEZ-BERENGUER URRUTIA. *La contratación local*, el consultor de los Ayuntamientos y de los Juzgados. Madrid, 1982.
- 2 Per a l'exposició següent s'han consultat bàsicament: GARCÍA DE ENTERRÍA, Eduardo; FERNÁNDEZ, Tomás-Ramón. *Curso de Derecho Administrativo*. Madrid: Civitas ediciones, SL, 1999 (9a. edició); i GARCÍA DE ENTERRÍA, Eduardo. "Dos regulaciones orgánicas de la contratación administrativa". *Revista de Administración Pública*, Sección de Administración Pública del Instituto de Estudios Políticos, núm. 10.

- 3 Per a la descripció acurada del procediment en matèria de contractació administrativa des del segle XIX fins a l'any 2001 vegeu GIMENO VÁZQUEZ, Glòria. *La contractació administrativa a l'administració local*. Segles XIX-XX-XXI. V Mestratge d'Arxivística. UAB-AAC. Barcelona, 2003 (inèdit).
- 4 Aquest text s'elabora per a l'Administració estatal. Això no obstant, les regles preceptives que marca les hauran de seguir tant administracions provincials com municipals, a l'espera de la reglamentació adient, tal com s'indica a l'article 14: "El Gobierno aplicará las disposiciones del presente decreto, por medio de reglamentos a los servicios y obras públicas provinciales y municipales, sin más excepción que la de aquellos servicios que no lleguen a 5.000 reales en las provincias ni a 2.000 en las municipalidades.
- 5 (...)presentó el [ministro] de Hacienda a las Cortes en 29 de Diciembre de 1850 un proyecto ley de contratos sobre servicios públicos, con el fin de establecer ciertas trabas saludables, evitando los abusos fáciles de cometer en una materia de peligrosos estímulos, y de garantir a la Administración contra los tiros de la maledicencia.
- 6 La Direcció General del Tresor serà l'encarregada de designar els terminis de pagament que hagi de satisfer el Tresor públic, abans que cada departament els fixi en els plecs de condicions. Sense aquests terminis, no es podrà sotmetre a l'aprovació del Govern els plecs de condicions, ni autoritzar-se la publicació.
- 7 Instruccions aprovades pels Reials Decrets de 26 d'abril de 1900, de 24 de gener de 1905, i de 22 de maig de 1923, respectivament.
- 8 Durant tot aquest període estarà vigent la Llei Municipal de 2 d'octubre de 1877. En realitat, la Llei Municipal vigent en aquest moment és la de 1870, amb les reformes introduïdes per la de 16 de desembre de 1876, que van ser incorporades a l'edició de 2 d'octubre de 1877.
- 9 En el cas de la celebració de subhastes simultànies —que introduïa el RD de 1883—, eleva el preu tipus o import final del contracte de 50.000 a 250.000 pessetes. Aquesta modificació s'ha d'entendre com la voluntat de facilitar i ampliar l'àmbit de decisió de l'administració municipal, ja que generalment quan els Ajuntaments necessitaven celebrar subhastes per a contractes amb un import superior a les 50.000 pessetes no excedien de les 200.000. D'altra banda, regula l'actuació de la Direcció general d'administració, encarregada de la celebració d'una de les subhastes en cas de ser dobles i simultànies, i li dóna més atribucions que les que es desprenien de la Circular de 19 d'abril de 1883.
- 10 Instrucció per a la contractació dels serveis provincials i municipals i dels corresponents als Cabildos insulars de la província de Canàries. La Instrucció de 1905 no preveia la contractació de serveis de caràcter insular, però aquesta s'hi va incorporar virtualment des de l'article 30 del Reglament orgànic dels cabildos insulars de Canàries de 12 d'octubre de 1912. Aquest és el motiu pel qual aquesta nova Instrucció es va estendre als cabildos insulars de Canàries.
- 11 S'adaptin a la Llei de Comptabilitat: les exempcions de realització de subhasta o concurs dels contractes de col·locació d'emprèstits; la celebració de licitació al més-dient; les sancions contra l'adjudicatari per incompliment de les condicions del contracte, o per incompliment dels terminis establerts per a l'execució del contracte. D'altra banda, l'Administració municipal ha de posar especial atenció quan les obres que pretén realitzar afecten vies de comunicació, o zones frontereres. En aquest cas necessitarà l'autorització prèvia de l'autoritat militar de la província abans d'iniciar el procediment de contractació, i s'ha d'ajustar al que dicta la legislació competent en matèria de zones marítimes i militars de costes i fronteres. Els preceptes fonamentals sobre les zones marítimes es troben bàsicament, en els articles 1 i 2 de la Llei de Ports 7 de maig de 1880, i al Reglament d'11 de juliol de 1912. Per a les zones militars de costes

i fronteres regirà l'articulat del Reial decret de 17 de març de 1891, amb els aclariments de la Reial Ordre de 23 de maig de 1900, i la Reial Ordre de 30 de setembre de 1891, i el dictat de 18 de març de 1903, per a l'aplicació del RD. Tots ells reforçats per les Lleis de 15 de maig de 1902 i 10 de desembre de 1915, i els Reglaments per a la seva execució de 12 de novembre de 1902, i d'11 de maig de 1916, respectivament.

- 12 Les disposicions fonamentals sobre contractes amb l'Estat en aquest moment són: el RD de 27 de febrer de 1852; els articles 2 i 5 del reglament de 17 de juliol de 1868; el RD de 24 de maig de 1901; el RD de 20 de juny de 1902, sobre estipulacions entre patrons i obrers d'obres públiques; i el plec de condicions generals de 13 de març de 1903.
- 13 Els contractes que l'Administració municipal pot celebrar sense realització de subhasta es poden trobar en els articles 39 i 40 de la Instrucció de 1900, i en els 40 i 41 de les Instruccions de 1905 i de 1923, respectivament.
- 14 Instruccions de 1900, 1905 i 1923.
- 15 Segons s'indica al Boletín Jurídico-Administrativo de Marcelo Martínez Alcubilla e hijos.
- 16 S'haurà de tenir en compte per a les obres de millora interior de les poblacions, el capítol III, articles 19 a 49 del Reglament d'obres, serveis i béns municipals de 14 de juliol de 1924.
- 17 Per aconseguir aquesta finalitat es rebaixa el preu tipus d'aquestes subhastes a 10.000 pessetes (la Instrucció de 1923 establí el preu tipus en 15.000 pessetes).
- 18 Els serveis que l'administració pot municipalitzar es recullen a l'article 170 de l'Estatut Municipal de 1924.
- 19 Segons diu l'article 21.2 del Decret de 9 de gener de 1953, pel qual s'aprova el Reglament de contractació de les Corporacions locals.
- 20 Decret 923/1965, de 8 d'abril, d'aprovació de la Llei de Contractes de l'Estat, modificat per la Llei 5/1973, de 17 de març del mateix any; així com també el Reglament general de contractació de l'Estat, aprovat pel Decret 3410/1975, de 25 de novembre.
- 21 Aquests són:
 - En l'àmbit del contracte administratiu local, tema que tracta el Reglament de forma confusa, ja que a la disposició addicional primera no distingeix entre contractes administratius i no administratius. Aquest assumpte queda resolt a l'article 109 del RD 3046/1977.
 - La normativa específica en matèria de contractació d'urgència (ja regulada a l'article 19 del Reglament de 1953) i la d'emergència (no regulada al Reglament de 1953).
 - La regulació de la dialèctica existent entre la subhasta, el concurs-subhasta i el concurs, de manera radicalment diversa de l'anterior (que deroga, entre d'altres, els articles 13 i 37 del Reglament de 1953).
 - La regulació de la contractació directa (derogant els articles 41 i 42 del Reglament de contractació local), així com la regulació de la gestió directa.
 - La possibilitat de publicar simultàniament el plec de condicions i l'anunci de la licitació (no previst en els articles 24 i 25 del Reglament de 1953).
 - L'obligatorietat de publicar l'adjudicació definitiva al Butlletí Oficial de la Província i al de l'Estat, si escau (completant l'article 46 del Reglament de contractació local).
 - El nou règim de fraccionament de l'objecte del contracte, i el del que hagi d'afectar més d'un pressupost anual.
 - La potestat del ministre de l'Interior d'establir plecs tipus per als municipis petits.
 - L'admissió de l'aval bancari com a mitjà de constitució de la fiança definitiva.
- 22 L'article 149.1.18è, de la Constitució espanyola atribueix a l'Estat la competència exclusiva per promulgar la legislació bàsica sobre contractació administrativa, i espe-

cífica que les bases del règim jurídic de les Administracions Públiques garantiran als administrats un tractament comú davant de totes les Administracions. GUERRA LÓPEZ, Luis (edició preparada per). *Constitución española*. Tecnos, 1996 (8a edició). El Reglament de Contractació de l'Estat de 1975 s'aprova per mitjà del Decret 3410/1975, de 25 de novembre.

- 23 Llei 53/1999, de 28 de desembre, de modificació de la Llei 13/1995, de 18 de maig, de Contractes de les Administracions Públiques.
- 24 Se autoriza al Gobierno para que en el plazo de seis meses a partir de la publicación de esta Ley en el BOE elabore un texto refundido de la Ley de Contratos de las Administraciones Públicas, al que se incorporen las modificaciones que en su texto se introducen (...). La autorización (...) comprende la facultad de regular, aclarar y armonizar los textos legales que han de ser refundidos.
- 25 Gimeno Vázquez, Glòria. Op. cit.
- 26 Incorporat per la Instrucció que aprova el Reial Decret de 15 de setembre de 1852.
- 27 Incorporat per la Reial Ordre de 4 de novembre de 1852.
- 28 Vegeu nota 26.
- 29 Vegeu nota 26.
- 30 Vegeu nota 26.
- 31 Vegeu nota 26.
- 32 Vegeu nota 29.
- 33 Aquesta documentació es retornarà als licitadors que no hagin resultat adjudicataris.
- 34 Vegeu nota 26.
- 35 Vegeu nota 26.
- 36 Vegeu nota 29.
- 37 Vegeu nota 29.
- 38 Incorporat per la Instrucció aprovada per la Reial Ordre de 19 de març de 1852.
- 39 Vegeu nota 28.
- 40 Vegeu nota 29.
- 41 Vegeu nota 26.
- 42 Vegeu nota 26.
- 43 Vegeu nota 26.
- 44 Vegeu nota 26.
- 45 Vegeu nota 26.
- 46 Vegeu nota 27.
- 47 Vegeu nota 26.
- 48 Vegeu nota 26.
- 49 Vegeu nota 26.
- 50 Vegeu nota 26.
- 51 Gimeno Vázquez, Glòria. Op. cit.

- 52 Incorporat per la Instrucció aprovada pel Reial Decret de 24 de gener de 1905.
- 53 Incorporat per la Instrucció aprovada pel Reial Decret de 22 de maig de 1923.
- 54 Vegeu nota 56.
- 55 Vegeu nota 56.
- 56 Vegeu nota 56.
- 57 Vegeu nota 57.
- 58 Vegeu nota 56.
- 59 Vegeu nota 57.
- 60 Segons l'article 17 de les Instruccions de 1900, 1905 i 1923, i l'article 18 de les de 1905 i 1923, els licitadors que es conformen que les seves propostes siguin rebutjades, les recullen al final de l'acte. El mateix passa amb els resguards de dipòsit de la fiança provisional, que recolliran la resta de licitadors quan es faci l'adjudicació definitiva.
- 61 Vegeu nota 56.
- 62 Igual que en els casos anteriors, els licitadors que es conformen que les seves propostes siguin rebutjades, les recullen al final de l'acte. El mateix passa amb els resguards de dipòsit de la fiança provisional, que recolliran la resta de licitadors quan es faci l'adjudicació definitiva.
- 63 L'Administració local podrà contractar directament en els casos següents: Quan els contractes versin sobre operacions de Deute, negociació d'efectes públics o transport material de fons. Per als contractes que no puguin tenir concurrència perquè els seus objectes estan emparats per patents, o constitueixen model en si d'utilitat, o quan només hi hagi un sol productor. Quan els contractes siguin de reconeguda urgència, que els faci incompatibles amb les formalitats de la subhasta, el concurs-subhasta i el concurs, per manca de temps. Per als que, després de realitzades dues subhastes desertes, es realitzin amb les mateixes condicions i preu que van servir de base a la subhasta. O els que, després d'un concurs, o concurs-subhasta, deserts es realitzin en condicions no inferiors. Quan l'import total dels contractes no excedeixi de 150.000 pessetes en pressupostos superiors a 100 milions; de 100.000 en els superiors a 20 milions; de 30.000 pessetes en els que superin els 5 milions; de 15.000 els que passin d'un milió; de 10.000 els que excedeixin de 500.000; i de 5.000 pessetes en la resta de pressupostos. Aquestes quantitats es refereixen a un mateix exercici econòmic.
- 64 Els licitadors que estiguin d'acord que la seva proposta sigui rebutjada, la recolliran juntament amb els resguard de la garantia al finalitzar la subhasta. La resta de resguards es retornaran, tret del de l'adjudicatari, al realitzar-se l'adjudicació definitiva. Articles 34.6 i 44.2, del Reglament de contractació de 1953.
- 65 La garantia provisional es retornarà als licitadors que no resultin adjudicatari del contracte després de la proposta d'adjudicació.
- 66 La garantia provisional es retornarà als licitadors que no resultin adjudicatari del contracte després de la proposta de l'adjudicatari.
- 67 L'article 129.4 de la Llei 2/2000 de contractes de les Administracions públiques diu concretament: "Una vez realizado el replanteo se incorporará el proyecto al expediente de contratación".
- 68 Vegeu nota 66.

Resumen

El artículo presentado forma parte de un estudio más amplio realizado con el objetivo de dotar a los archiveros municipales de una herramienta de consulta y de reflexión en materia de contratación administrativa en la Administración local. En primer lugar, hace un repaso de la legislación aplicable a la contratación administrativa durante los siglos XIX, XX y XXI para, seguidamente, presentar un cuadro resumen con el expediente tipo surgido a partir de la normativa aplicable en cada momento. El objetivo es facilitar la comprensión global del procedimiento de una forma rápida y hacerse una composición de lugar de la documentación a que da lugar.

Résumé

L'article présenté fait partie d'une étude plus large, menée dans le but de doter les archivistes municipaux d'un outil de consultation et de réflexion en matière de contrats administratifs de l'administration locale. L'auteur commence par un aperçu de la législation applicable aux contrats administratifs aux XIXe, XXe et XXIe siècles. Il présente ensuite un tableau résumé avec le dossier type associé aux règles en vigueur à chaque époque, l'objet étant d'aider à appréhender rapidement la procédure dans son ensemble, en se faisant une idée de la documentation à laquelle celle-ci donne lieu.

Summary

The article presented forms part of a broader study carried out to provide a tool for consultation and reflection for municipal archivists in relation with administrative contracting in local administrations. In the first place it reviews the legislation applicable to administrative contracting during the 19th, 20th and 21st centuries. In the second place it presents a summary chart with the standard file that has emerged out of the applicable rules in each period. This seeks to afford a quick and easy overall understanding of the procedure and give a view of the documentation emerging from it.